

טיוטת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 31), התשפ"ב-2022 - הסמכת ועדת
השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 31),
התשפ"ב-2022, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של
הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה
ולחקדים את הדיון בהצעת החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן: החוק או חוק הנכים) מבטא את חובתה הערכית והמוסרית של מדינת ישראל כלפי נכי צבא ההגנה לישראל וכוחות הביטחון. חוק הנכים קובע את התנאים אשר בהתקיימם יוכר אדם כנכה; את הכללים לקביעת דרגת הנכות; את זכותו של הנכה לטיפול רפואי ולשיקום; ואת זכותו לתגמולים ולזכויות נוספות.

נוסף על חוק הנכים קיימות גם הוראות פנימיות של משרד הביטחון, מכוחן ניתן להעניק כיום הטבות שונות לנכי צה"ל לאחת המטרות הבאות: דיור, שיקום תעסוקתי, רווחה כלכלית, קבלת טיפול והטבות פסיכוסוציאליות, רכב וניידות והטבות רפואיות (להלן: הטבות מכח הוראות פנימיות). אלה באות להיטיב עם הנכים, ולסייע להם בהתמודדותם עם הנכות בכל מישורי החיים, וזאת בהתאם לדרגת הנכות ולסוג הנכות.

על מתן ההטבות מכח ההוראות הפנימיות וללא מקור סמכות חוקי, נמתחה ביקורת על ידי מבקר המדינה, ובעקבותיה הנחה היועץ המשפטי לממשלה את משרד הביטחון, כבר בשנת 2005, לעגן את הסמכות ליתן את אותן הטבות בחוק הנכים.

הצעת החוק דנן, באה ליישם הנחיה זו. במסגרת התיקון המוצע יעוגנו הטבות הניתנות עד עתה מכח הוראות פנימיות. בשלב זה יוסדרו ההטבות בתחום הרכב והניידות ובתחום הדיור לנכים (להלן: זכאויות נוספות). בהמשך יעוגנו הטבות בתחומים נוספים.

התיקון מוצע במסגרת יישומה של החלטת הממשלה מס' 981 שאישרה את רפורמת "נפש אחת" באגף שיקום נכים במשרד הביטחון, ושל החלטה מס' 1648 שאישרה, במסגרת יישום רפורמת "נפש אחת", הרחבה של זכאויות נוספות בתחום הרכב הרפואי והדיור לנכי צה"ל. מרבית ההרחבות הן על בסיס המלצות ועדות מקצועיות שפעלו במשרד הביטחון במסגרת רפורמת "נפש אחת". החלטת הממשלה האחרונה הורתה לקדם תיקון חקיקה לעיגון הזכאויות הנוספות, לרבות ההרחבה שאושרה כאמור, בחוק הנכים.

בצד כל זכאות נוספת בתיקון המוצע, קבועים בהצעת החוק הזכאים לאותה זכאות נוספת, לפי דרגת הנכות וסוג הנכות, מהות הזכאות הנוספת והיקפה ואמות המידה המרכזיות הנדרשות לקבלתה. כן קבועים שיעורי הזכאויות הנוספות וסכומן, למעט לגבי אותן זכאויות נוספות שקיימת דרך אחרת לקביעתן.

בנוסף, מוצע בהצעת החוק לעגן את מקור הסמכות לעבודתן של ועדות חריגים שונות הפועלות במשרד הביטחון, לרבות בתחומי הרכב והניידות ובתחום הדיור.

עוד מוצע, להסמיך את שר הביטחון לקבוע בתקנות תנאים נוספים למתן זכאות נוספת לפי החוק. בכלל זה, מוסמך השר לקבוע תנאים לעניין: דרכי הגשת בקשה לקבלת זכאות ואופן נתינתה; דרכי ההוכחה לעמידת המבקש באמות המידה הקבועות בחוק הנכים או בתקנות לפיו, לרבות לעניין הוכחת התנאים למתן הזכאות; אי מתן זכאות מסוימת לנכה שאינו תושב ישראל; והאם וכיצד תינתן זכאות לנכה שהוא בן משפחה כהגדרתו בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ו-1950, וזכאי להטבה דומה לפי חוק זה.

כן יהיה רשאי שר הביטחון לקבוע בתקנות תנאים, שיעורים והיקפי סיוע שונים, בין השאר, לפי דרגת הנכות, סוג הנכות, מצבו הרפואי של הנכה עקב נכותו ומצבו הכלכלי, האיש והמשפחתי.

כמו כן, מוצע כי הזכאויות הנוספות יוצמדו, ככלל, למדד המחירים לצרכן, כך שהן יעודכנו בתחילת כל שנה לפי שיעור עליית המדד, אלא אם כן נקבעה בחוק או בתקנות שיטת הצמדה אחרת לגבי זכאות נוספת מסוימת. אם המדד ירד, לא יופחתו סכומי הזכאויות הנוספות והן יישארו על כנו, כך שבמועד העדכון הבא, אם המדד יעלה, יעודכנו סכומי ההטבות ביחס למדד שהיה במועד העדכון בפועל האחרון, והכל כל עוד לא יקבע בחוק אחרת.

עוד מוצע לתקן את חוק הנכים בעניין שיעור התגמולים הניתנים מכוחו, ובכלל זאת להחליף את הגדרת "השכר הקובע", המהווה בסיס לחישוב גובה התגמול הבסיסי המשולם מכח החוק, ולבטל את הגדרת "הדרגה הקובעת". כפועל יוצא משינויים אלה, נדרש גם להתאים את הגדרת "תגמול מחוסר פרנסה" ואת הקבוע בהגדרת תגמולים מיוחדים בסעיף 7 לחוק הנכים, לעניין מנגנוני החישוב לתגמולים אלה.

כמו כן, מוצע לשנות את מנגנון העלאת שיעור התגמולים הניתנים מכח חוק הנכים, כך שיוצמדו אוטומטית למדד השכר בסקטור הציבורי קהילתי (לוח 5.9 שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), כפי שנקבע בהסכם עם הארגון היציג של נכי צה"ל משנת 1986, וללא צורך בצווים של שר הביטחון לצורך כך. לצד זאת, במקרים חריגים, תינתן לשר הביטחון סמכות להורות על עדכון הסכומים בשיעורים שונים, בהתייעצות עם הארגון היציג, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

לנוכח עיגון ההטבות בחוק, נדרשים גם תיקונים נלווים לסעיפים שונים בחוק הנכים, הכול כמפורט בהצעת החוק.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

תיקון החוק כולל הרחבה של הטבות קיימות. לפיכך, להצעת החוק בנוסחה הנוכחי עלות תקציבית של כ-100 מיליון ש"ח. בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, משרד הביטחון יקצה מתקציבו את הסכום הנדרש לביצוע החוק המתוקן בשנת 2022 (ממועד כניסת תיקון החוק לתוקף) וכן בשנת 2023 ואילך, וזאת לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40 לחוק האמור. התקציב הנדרש לשם הרחבה זו תוקצב בתקציב הביטחון במסגרת רפורמת "נפש אחת" כמפורט בהחלטות הממשלה שאישרו רפורמה זו.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

בהתאם להחלטות העקרוניות על רפורמה "נפש אחת" לשיפור השירות שניתן לנכי צה"ל על ידי אגף שיקום נכים במשרד הביטחון, אושרה תוספת כח אדם לאגף שיקום נכים. תיקון החוק המוצע אינו צפוי להביא להשפעה על מצבת כח האדם מעבר לכך.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

הצעת החוק הינה על דעת משרד האוצר ומשרד המשפטים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 981 מיום 9 במאי 2021.

החלטה מס' 1648 מיום 19 ביוני 2022.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת משפטית מצורפת.

סיווגים

סיווג ראשי: 06פורמאלי;

סיווג משני: 07 חקיקה ממשלתית

תחום פעולה עיקרי: ביטחון, רווחה

מגישים: שר הביטחון
שר האוצר

כ"ח בתמוז התשפ"ב
27 ביולי 2022

טיוטת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 31), התשפ"ב-2022

א. שם החוק המוצע

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 31), התשפ"ב-2022.

ב. עיקרי החוק המוצע, מטרות החוק והצורך בו

בהצעת החוק שלפנינו מוצע לתקן את חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1950, ולהכניס לתוכו זכאויות שונות, בעיקר בתחום הרכב הרפואי והדיור לנכים. הטבות אלה ניתנו עד כה מכח הוראות פנימיות של משרד הביטחון. כן, מוצע להרחיב חלק מהזכאויות האמורות, בהתאם להמלצות של צוותים מקצועיים שעסקו בתחום הרכב הרפואי והניידות ובתחום הדיור לנכים, ואשר אושרו על ידי שר הביטחון והממשלה. כמו כן, מוצעים תיקונים שונים נוספים לחוק, כמפורט להלן.

ג. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

תיקון החוק כולל הרחבה של הטבות קיימות. לפיכך, להצעת החוק בנוסחה הנוכחי עלות תקציבית של כ-100 מיליון ש"ח. בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, משרד הביטחון יקצה מתקציבו את הסכום הנדרש לביצוע החוק המתקין בשנת 2022 (ממועד כניסת תיקון החוק לתוקף) וכן בשנת 2023 ואילך, וזאת לצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40א לחוק האמור. התקציב הנדרש לשם הרחבה זו תוקצב בתקציב הביטחון במסגרת רפורמת "נפש אחת" כמפורט בהחלטות הממשלה שאישרו רפורמה זו.

ד. השפעת החוק המוצע על התקן המינהלי ועל היבטים מנהליים נוספים של המשרד,

משרדים ורשויות אחרים:

במסגרת רפורמת "נפש אחת", אושרה תקינה נוספת ייעודית לאגף שיקום נכים במשרד הביטחון. אין בתיקון החוק המוצע כדי להביא להשפעה על התקן המינהלי מעבר לכך.

ה. השפעה על אסדרה:

לא רלוונטי.

ו. הערות משרדי ממשלה ורשויות ציבוריות אחרות:

הצעת החוק מתואמת עם הארגון היציג של נכי צה"ל.
לא התקבלו הערות משמעותיות לתזכיר החוק שפורסם לציבור.
מרבית הערות משרד האוצר ומשרד המשפטים והערות המוסד לביטוח לאומי,
הוטמעו בנוסח טיוטת החוק המובאת לאישור.

ז. הערות הממונה על התקציבים במשרד האוצר

כמפרט בסעיף השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה.

ח. הערות היועץ המשפטי לממשלה

אין מניעה משפטית לאישור הצעת החוק, לרבות בתקופת הבחירות.

ט. להלן נוסח הצעת החוק:

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 31), התשפ"ב-2022

- תיקון סעיף 1 1. בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1-
- (1) במקום ההגדרה "השכר הקובע" יבוא:
- "השכר הקובע" - סכום של 5,183.47 שקלים חדשים;
- "אגף שיקום נכים" או "האגף" – אגף שיקום נכים במשרד הביטחון;
- "הארגון היציג" – ארגון ששר הביטחון הכריז עליו כארגון היציג של הנכים;
- "זכאות נוספת" – סיוע הניתן לפי פרק שני¹, לנכה שמתקיימים בו אמות המידה הקבועות באותו פרק, הוראות חוק זה והתנאים שקבע שר הביטחון;
- "חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995²;
- "חוק משפחות חיילים שנספו במערכה" – חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950³;
- "סיוע" – סיוע מלא או חלקי, שהוא סיוע כספי או סיוע שניתן בדרך אחרת כפי שקבע שר הביטחון;
- "סיוע כספי" – סיוע הניתן בתשלום, במימון, בהחזר הוצאה שהוצאה בפועל, במענק או במילווה;
- "קצין תגמולים" – מי ששר הביטחון מינה לקצין תגמולים לפי סעיף 25.
- ביטול סעיף 3 2. סעיף 3 לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 4א 3. בסעיף 4א(א) לחוק העיקרי, במקום "ולהטבות" יבוא "להטבות ולזכאות נוספת".
- תיקון סעיף 4ד 4. בסעיף 4ד לחוק העיקרי -

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 276; התשפ"ב, עמ' 696.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

³ ס"ח התשי"ז, עמ' 162.

- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "ואי מתן זכאויות נוספות";
- (2) אחרי "תגמול אחר" יבוא "ולא תינתן לו כל הטבה או זכאות נוספת".
- תיקון סעיף 6 5. בסעיף 6(ג) לחוק העיקרי -
- (1) במקום ההגדרה "תגמול מחוסר פרנסה" יבוא:
- "תגמול מחוסר פרנסה" – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:
- (1) לנכה שדרגת נכותו מ-10% עד 18% – 3,242.55 שקלים חדשים, ואם יש לנכה ילד – 4,738.05 שקלים חדשים;
- (2) לנכה שדרגת נכותו מ-19% עד 39% – 4,738.05 שקלים חדשים, ואם יש לנכה ילד – 6,754.93 שקלים חדשים;
- (3) לנכה שדרגת נכותו מ-40% עד 100% – 6,754.93 שקלים חדשים, ואם יש לנכה ילד – 8,758.08 שקלים חדשים."
- (2) ההגדרה "הדרגה הקובעת" – תימחק.
- תיקון סעיף 7 6. בסעיף 7 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "ישולמו לו" יבוא "ישולם לו" ובמקום הסיפה החל במילים "218.6% מסך" יבוא "סכום של 9,997.47 שקלים חדשים, ואם יש לנכה ילד – סכום של 11,099.67 שקלים חדשים";
- (2) בסעיף קטן (ד), בסופו יבוא "תקנות לפי סעיף קטן זה יותקנו לאחר התייעצות עם שר האוצר".
- תיקון סעיף 7ד 7. בסעיף 7ד לחוק העיקרי, במקום "שלא תעלה על 135.3% מן המשכורת המשולמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 17 של הדירוג המינהלי" יבוא "שלא תעלה על סכום של 3,911.46 שקלים חדשים".
- תיקון סעיף 7ה1 8. בסעיף 7ה1(א) לחוק העיקרי -
- (1) ההגדרה "חוק הביטוח הלאומי" – תימחק;
- (2) בהגדרה "נוהלי האגף", המילים "במשרד הביטחון" – יימחקו.
- הוספת סעיף 17 9. אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:

"עדכון סכומים
והעלאת שיעורים

17.

(א) הסכומים הקבועים בהגדרה "השכר הקובע" שבסעיף 1, הסכומים הקבועים בסעיפים 6,7 ו-7ד, וכן סכומי תגמולים שנקבעו בתקנות לפי סעיף 7ב וסכומי תוספת לתגמול שנקבעו בתקנות לפי סעיף 7ד, יהיו צמודים למדד ויעודכנו בינואר וביולי בכל שנה (בסעיף זה – מועד העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי.

(ב) ירד המדד החדש לעומת המדד הבסיסי, לא יעודכנו הסכומים האמורים בסעיף קטן (א).

(ג) עלה המדד החדש לעומת המדד הבסיסי, יעודכנו הסכומים האמורים בסעיף קטן (א) בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; ואולם, יופחת משיעור העלייה כאמור שיעור הירידה של המדד שחל מאז המועד האחרון שבו עודכנו סכומים לפי סעיף זה בפועל, אם הייתה ירידה כאמור.

(ד) הודעה על הסכומים, ובכלל זה סכומי התגמולים המעודכנים לפי סעיף זה, תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של האגף.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי שר הביטחון, בהתייעצות עם הארגון היציג, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, במקרים חריגים, לשנות את שיעור העדכון של סכומים לפי סעיף זה, לתקופה מוגבלת שתיקבע, ובלבד ששיעור העדכון שייקבע כאמור לא יהיה שלילי; הודעה על הסכומים ובכלל זה סכומי התגמולים המעודכנים לפי סעיף קטן זה תפורסם באתר האינטרנט של האגף.

(ו) בסעיף זה –

"המדד" – הממוצע החצי שנתי של מדד השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר לפי מגזר, תת מגזר וענף כלכלי בסך כל השירותים הציבוריים (לוח ה/9) (בהגדרה זו – מדד השכר) שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – הלמ"ס); חישוב הממוצע החצי שנתי יבוצע עם פרסומו לראשונה של מדד השכר לגבי החודש שלפני מועד העדכון, ויובאו בו בחשבון מדדי השכר הידועים באותו מועד;

"המדד הבסיסי" – המדד שלפני המועד שבו בוצע לאחרונה עדכון סכומים לפי סעיף זה;
"המדד החדש" – המדד בחצי השנה שלפני מועד העדכון."

הוספת פרק שני 10. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק שני: 1: זכאויות נוספות

סימן א': כללי

"זכאויות נוספות 9א. (א) בפרק זה - והיקפן

"דרגת נכות כוללת" – דרגת הנכות, ובנכות כתוצאה מהחמרת מחלה – דרגת הנכות שהייתה נקבעת אילו אירעה המחלה כולה בתקופת השירות ועקב השירות;

"מילוה" – מילוה שניתן לנכה מאוצר המדינה או בערבות המדינה;

"נכה" – נכה הזכאי לתגמול חודשי;

"נכה בעל דרגת נכות מיוחדת" – נכה בעל דרגת נכות מיוחדת לפי סעיף 7(ד);

"קטיעת יד ורגל" – קטיעת גפה תחתונה שנקבעה לה דרגת נכות של 50% או יותר בצירוף פגיעה נוספת בגפה עליונה שנקבעה לה דרגת נכות של 50% או יותר ובצירוף פגיעה נוספת למעט פגיעת נפש, אך לרבות פגיעה בתר חבלתית, שנקבעה לה דרגת נכות של 20% או יותר;

"רופא מוסמך ראשי", "רופא מוסמך מרחבי" ו-
"רופא מוסמך מחוזי" – כמשמעותם לפי סעיף 43.

(ב) שר הביטחון, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבע בתקנות תנאים למתן זכאות נוספת, נוסף על התנאים לפי פרק זה, לרבות תקנות לעניין הוכחת התנאים לנתינתה, וכן את היקפה, שיעורה ודרך הגשת הבקשה לקבלתה, ואם נקבע כי הזכאות הנוספת תינתן בדרך של מתן סיוע כספי – אם תשולם בסכום חד-פעמי או בשיעורים, ורשאי הוא לקבוע כאמור תנאים, שיעורים והיקפי סיוע שונים, בין השאר, לפי דרגת הנכות, סוג הנכות, מצבו הרפואי של הנכה עקב נכותו ומצבו הכלכלי, האישי והמשפחתי, ובלבד שהשיעורים והיקפי הסיוע שיקבע כאמור לכל דרגת נכות לא יעלו על סכומי הזכאות הנוספת והיקפי הסיוע לפי פרק זה לעניין אותה דרגה.

(ג) (1) הזכאויות הנוספות הניתנות בדרך של סיוע כספי לפי פרק זה, יעודכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; ירד המדד החדש לעומת המדד הבסיסי, לא יעודכנו סכומי הזכאויות הנוספות, וביום העדכון הבא שבו חלה עלייה של המדד החדש לעומת המדד הבסיסי האמור, יעודכנו סכומי הזכאויות הנוספות בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי האמור; לעניין זה –

"המדד" – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין סעיפים 9ט, 9כו ו-9לב – מדד המכוניות החדשות שמפרסמת הלמ"ס;

(2) לעניין הזכאויות הנוספות הניתנות בדרך של סיוע כספי לפי פרק זה, למעט הסעיפים האמורים בפסקה (1) – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלמ"ס, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת;

"המדד הבסיסי" – המדד האחרון שפורסם לפני יום העדכון הקודם;

"המדד החדש" – המדד האחרון שפורסם לפני יום העדכון.

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאי שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, לקבוע דרך עדכון אחרת לגבי זכאות נוספת מסוימת.

(3) סכומי הזכאויות הנוספות שעודכנו כאמור בסעיף קטן זה, יעוגלו כלפי מעלה לשקל החדש השלם הקרוב.

(4) הודעה על סכומי הזכאויות הנוספות המעודכנים תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של האגף.

(ד) זכאות נוספת לפי פרק זה תשולם או תינתן רק לנכה שאושרה לו אותה הזכאות לפי הוראות פרק זה, לאחר שנמצא כי התקיימו לגביו כל התנאים שנקבעו לפי חוק זה; שר הביטחון רשאי לקבוע כי זכאויות נוספות מסוימות שאושרו כאמור לנכה, ישולמו או יינתנו לאדם אחר.

(ה) נכה זכאי לקבל את הזכאויות הנוספות המפורטות בפרק זה בכפוף להוראות לפי סעיף זה וסימנים ב' ו-ג', ובלבד שהסיוע שיינתן כאמור יהיה בסכום שלא יעלה על הסכום שהנכה נדרש לשלם בפועל.

(ו) (1) שר הביטחון רשאי לקבוע לגבי מי שאינו תושב ישראל -

(א) כי זכאויות נוספות מסוימות לא יינתנו לו, אף אם התקיימו לגביו כל שאר התנאים לקבלת הזכאות הנוספת;

(ב) כי זכאויות נוספות מסוימות יינתנו לו בתנאים שקבע.

(2) בסעיף קטן זה, "תושב ישראל" – מי ששהה בישראל או באזור יהודה והשומרון 183 ימים לפחות, ב-12 החודשים שקדמו למועד שבו התמלאו התנאים לקבלת הזכאות הנוספת המבוקשת על ידו.

(ז) נכה הזכאי לזכויות לפי הוראות פרק זה ולפי הוראות חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, יקבל זכויות הן לפי הוראות פרק זה והן לפי הוראות החוק האמור, אלא אם כן קבע שר הביטחון כי זכאות נוספת לפי פרק זה, הדומה בעיקרה לזכות שלה זכאי הנכה לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, לא תינתן לו או שתינתן בתנאים.

(ח) התובע זכאות נוספת לפי סימנים ב' ו-ג' לפרק זה, למעט זכאות נוספת המנויה בתוספת, יגיש בקשה לקצין תגמולים.

סימן ב': זכאות נוספת לדיור

סימן משנה א': כללי

זכאות נוספת לדיור 9ב. בסימן זה –

"בעלות", בדירה – בעלות מלאה בדירה או בעלות חלקית בדירה, לרבות חכירה לדורות כמשמעותה בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969⁴ (להלן – חוק המקרקעין);

"בעלות חלקית בדירה" – בעלות בדירה בשיעור העולה על 33%, או בעלות בחלק בדירה ששוויו עולה על 528,000 שקלים חדשים, למעט חלק בדירה כאמור שהנכה הוכיח כי אינו יכול לממש את בעלותו בו על דרך של מכירה;

"דירה" – כהגדרתה בחוק הלוואות לדיור;

"חוק הלוואות לדיור" – חוק הלוואות לדיור, התשנ"ב-1992⁵;

⁴ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.
⁵ ס"ח התשנ"ב, עמ' 246.

"מחוסר דיור" – נכה הזכאי לסיוע בדיור ממשרד הבינוי והשיכון לפי כללים שקבע שר הבינוי והשיכון, שאין ולא הייתה בבעלותו דירה בעשר השנים שקדמו להגשת הבקשה לסיוע לפי סימן זה;

"מעלון" – לרבות מעלית.

סימן משנה ב': סיוע בשכר דירה

סיוע בתשלום שכר ג9. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50% זכאי דירה לקבל סיוע במענק חודשי לשם תשלום שכר דירה, ובלבד שמתקיים לגביו אחד מאלה:

- (1) הוא מחוסר דיור;
 - (2) יש בבעלותו דירה שאינה מתאימה לו מחמת מגבלות נכותו;
 - (3) הוא מחליף את הדירה שבבעלותו בדירה אחרת;
 - (4) יש בבעלותו דירה שאינה מתאימה לו מחמת גילו, ובלבד שמלאו לו 65 שנים;
 - (5) מלאו לו 65 שנים ואין בבעלותו דירה, אף אם הייתה בבעלותו דירה בעבר;
 - (6) יש בבעלותו דירה שהוא אינו יכול להמשיך ולהתגורר בה, מטעמים שיקבע שר הביטחון.
- (ב) הוראות סעיף זה יחולו גם על מי שהגיש בקשה להכרה כנכה לפי סעיף 30, לגבי התקופה שמהגשת בקשתו עד ההחלטה בה, ובלבד שלקצין תגמולים יש יסוד סביר להניח כי הוא יוכר כנכה לפי חוק זה והרופא המוסמך המרחבי קבע כי דרגת הנכות שצפוי שתיקבע לו לא תפחת מ-50%.

(ג) סיוע לפי סעיף זה יינתן לתקופה של עד 6 שנים, ואם מלאו לנכה 65 שנים – לצמיתות, ובסכומים שלא יעלו על הסכומים המפורטים בפסקאות (1) עד (4) להלן, לפי העניין, ואם התקיים בנכה האמור ביותר מפסקה אחת – בסכום שלא יעלה על הסכום הגבוה מביניהם:

(1) לנכה שאין לו ילד שטרם מלאו לו 18 שנים – 2,459 שקלים חדשים לחודש;

(2) לנכה המרותק לכיסא גלגלים על פי אישור של הרופא המוסמך המחוזי או שיש לו ילד שטרם מלאו לו 18 שנים – 3,995 שקלים חדשים לחודש;

(3) לנכה המרותק לכיסא גלגלים שהוא בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק בשתי גפיים תחתונות, שיתוק בארבע גפיים, פגיעת ראש או קטיעת שתי גפיים תחתונות – 7,990 שקלים חדשים לחודש;

(4) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת שלא מתקיים לגביו האמור בפסקה (3) – 5,531 שקלים חדשים לחודש.

(ד) שר הביטחון יקבע את הסכומים או השיעורים המזעריים של השתתפות הנכה בעלות שכר הדירה כתנאי לקבלת סיוע לפי סעיף זה.

(ה) קצין תגמולים רשאי, במקרים מיוחדים, לאשר לנכה שקיבל סיוע בתשלום שכר דירה לפי סימן זה, סיוע במענק לשם מימון ההוצאות הכרוכות במעבר דירה, ובכלל זה סיוע בתשלום שכר טרחת עורך דין, דמי תיווך והוצאות העברת המיטלטלין.

סיוע בשכר דירה 9ד. (א) נכה מחוסר דיור שדרגת נכותו 50% לפחות, למעט נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, השוכר דירה לנכה לומד

בתקופת לימודיו, יקבל סיוע במענק חודשי לשם תשלום שכר דירה, בסכום מרבי של 1,230 שקלים חדשים לחודש; סיוע לפי סעיף זה יינתן לתקופה כאמור שלא תעלה על 4 שנים, ואם הנכה לומד לתואר שני בפסיכולוגיה או בקרימינולוגיה או לתואר שלישי ברפואה – לתקופה שבעדה הוא זכאי לסיוע בהתאם להוראות לפי סעיף 45(א)(1) או (2).

(ב) אין בקבלת סיוע לפי סעיף זה כדי לגרוע מזכאותו של נכה לסיוע לפי סעיף 9ג; ואולם, נכה המקבל סיוע לפי סעיף זה בעד תקופה מסוימת, לא יקבל סיוע לפי סעיף 9ג בעד אותה תקופה.

(ג) ההוראות לפי סעיף 9ג(ד) ו-ו(ה) יחולו גם לעניין סיוע לפי סעיף זה.

סימן משנה ג': סיוע ברכישת דירה ראשונה, בהחלפת דירה, בחידוש חכירה לדורות או בהחזר הלוואת משכנתה

סיוע ברכישת דירה 9ה. נכה, למעט נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, שהוא ראשונה מחוסר דיור, זכאי לקבל סיוע כספי חד-פעמי לשם רכישת דירתו הראשונה, שתהיה בבעלותו, במענק ובמילוה כמפורט בטור א' בטבלה שלהלן, בהתאם לדרגת נכותו או סוג הפגימה כמפורט בטור ב' שבה, בסכום שלא יעלה על הסכום כמפורט בטור ג' שבה:

טור א'	טור ב'	טור ג'
סוג הסיוע	דרגת הנכות או סוג הפגימה	סכום מרבי בשקלים חדשים
(1) מענק	(א) 35% עד 49% בשל פגימה בגפיים תחתונות	68,032
	(ב) 50% עד 89%	136,272
	(ג) 50% עד 89% בשל פגימה בגפיים תחתונות	204,304
	(ד) 90% עד 100%	250,177
(2) מילווה	(א) 20% עד 29%	110,769
	(ב) 30% עד 39%	176,892
	(ג) 30% עד 34% בשל פגימה בגפיים תחתונות	243,058
	(ד) 40% עד 49%	332,682
	(ה) 50% עד 69%	491,514
	(ו) 70% עד 99%	549,993
	(ז) 100%	716,246

סיוע בהחלפת דירה 19. נכה, למעט נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, או בחידוש חוזה שכירות לדורות
 או בחידוש חוזה שכירות לדורות
 חכירה לדורות
 נכה, למעט נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, שבבעלותו דירה, זכאי לקבל סיוע חד פעמי כמפורט באחת מהפסקאות שלהלן, לפי העניין, במענק או במילווה כמפורט בטור א' בטבלה שלהלן, בהתאם לדרגת נכותו או סוג הפגימה, כמפורט בטור ב' שבה, ובסכום שלא יעלה על הסכום כמפורט בטור ג' שבה, והכל ובלבד שאותו נכה לא קיבל סיוע לפי סעיף 9ה, ולעניין הזכאות למילווה – גם לא לפי סעיף 9ז, ושאינן בבעלותו דירה נוספת:

(1) לנכה שהדירה שבבעלותו אינה מתאימה לו מחמת מגבלות נכותו – סיוע לשם רכישת דירה במקום הדירה שבבעלותו, ובלבד שהדירה הנרכשת תהיה בבעלותו;

(2) לנכה שהוא חוכר לדורות בדירה – סיוע לשם חידוש חוזה החכירה.

טור א'	טור ב'	טור ג'
סוג הסיוע	דרגת הנכות או סוג הפגימה	סכום מרבי בשקלים חדשים
(1) מענק	(א) 35% עד 100% בשל פגימה בגפיים תחתונות	136,271
	(ב) 60% עד 100% בשל פגימה בלב או בריאות	
	(ג) 90% עד 100%	
(2) מילווה	(א) 20% עד 29%	55,384
	(ב) 30% עד 39%	88,446
	(ג) 30% עד 34% בשל פגימה בגפיים תחתונות	121,529
	(ד) 40% עד 49%	166,341
	(ה) 50% עד 69%	245,757
	(ו) 70% עד 99%	274,996
	(ז) 100%	358,123

סיוע בהחזר של 19. נכה, למעט נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, שדרגת הלוואת משכנתה נכותו היא בין 20% ל-100%, זכאי לקבל סיוע חד-פעמי במילווה לשם פירעון מלא או חלקי של הלוואת משכנתה שנטל לרכישת דירה המשמשת או שתשמש למגוריו; סיוע כאמור יהיה בסכום הסיוע במילווה לפי סעיף 9ה, אם הנכה נטל את הלוואת המשכנתה לשם רכישת דירתו הראשונה, או לפי סעיף 19 – אם הנכה נטל את הלוואת המשכנתה לשם החלפת הדירה שבבעלותו; נכה שקיבל סיוע לפי סעיפים 9ה או 19 לא יהיה זכאי לסיוע לפי סעיף זה.

סימן משנה ד': סיוע כספי למטרות שונות הנוגעות לדיור

סיוע בשיפוץ דירה 9 ח. (א) נכה, למעט נכה בעל דרגת נכות מיוחדת, שדרגת נכותו היא בין 20% ל-100% זכאי לקבל, אחת לעשר שנים, סיוע במילווה לשם עריכת שיפוץ בדירה שבה הוא מתגורר, בסכום מרבי של 127,219 שקלים חדשים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נכה שסכום הסיוע שקיבל לפי אותו סעיף קטן היה נמוך מהסכום המרבי הקבוע בו, יוכל לקבל את יתרת סכום הסיוע בסכומה המעודכן, במילווה, לשם עריכת שיפוצים נוספים בדירה שבה הוא מתגורר, ובלבד שחלפו 5 שנים לפחות וטרם חלפו 10 שנים מהמועד שבו קיבל סיוע לפי אותו סעיף קטן.

סיוע להתארגנות 9 ט. (א) נכה זכאי לקבל סיוע חד-פעמי במילווה לשם התארגנות ראשונית בדירה, בהתאם לדרגת נכותו כמפורט בטור א' בטבלה שלהלן, ועד לסכום כמפורט בטור ב' שבה:

טור א'	טור ב'
דרגת הנכות	סכום מרבי בשקלים חדשים
(1) 20% עד 39%	16,450
(2) 40% עד 49%	35,526
(3) 50% עד 69%	43,632
(4) 70% עד 99%	52,932
(5) 100% ונכה בעל דרגת נכות מיוחדת	76,387

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), חל פירוד בין הנכה לאשתו, כך שהנכה חי בנפרד מאשתו והשאיר לה את תכולת דירתו, רשאי קצין תגמולים לקבוע כי הנכה יהיה זכאי לקבל סיוע כאמור באותו סעיף קטן פעם נוספת.

(ג) קיבל נכה סיוע לפי סעיף קטן (א), והשתנתה דרגת נכותו באופן המזכה בסיוע בהתארגנות ראשונית בסכום הגבוה מזה שקיבל כאמור, יהיה הנכה זכאי לקבלת ההפרש בין הסיוע שלו הוא זכאי בהתאם לדרגת נכותו העדכנית לבין הסיוע שלו היה זכאי לפי אותו סעיף קטן.

(א) נכה זכאי לקבל סיוע לשם התאמת הדירה שבה הוא מתגורר למגבלות נכותו, אם קצין תגמולים אישר כי ביצוע התאמה כאמור נדרש בשל מגבלות הנכות, ובלבד שהדירה שבה הוא מתגורר היא בבעלותו או בבעלות הוריו או שבכוונתו לשכור אותה לתקופה העולה על ארבע שנים; סיוע כאמור יינתן לנכה במענק, בהתאם לדרגת נכותו כמפורט בטור א' בטבלה שלהלן, בסכום שלא יעלה על הסכום כמפורט בטור ב' שבה:

סיוע בהתאמת דירה לנכה 19.

טור א'	טור ב'
דרגת הנכות	סכום מרבי בשקלים חדשים
(1) 10% עד 49%	18,530
(2) 50% לפחות, או 35% לפחות בשל פגימה בגפיים תחתונות	29,039

(ב) סיוע לפי סעיף זה יכול שיינתן יותר מפעם אחת, ובלבד שחל שינוי במצבו הגופני של הנכה שבשלו התעורר צורך בביצוע התאמה כאמור בסעיף קטן (א) פעם נוספת.

(ג) סיוע לפי סעיף זה יינתן גם לנכה הזכאי לסיוע במענק לפי סעיפים 9 או 19.

סיוע ברכישת מעלון 9יא. (א) נכה כמפורט להלן זכאי לקבל, אחת לעשר והתקנתו שנים, סיוע במענק לשם רכישת מעלון והתקנתו בדירה שבבעלותו או בדירה שבבעלות הוריו, שבה הוא מתגורר, בסכום מרבי של 111,395 שקלים חדשים:

(1) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50% ;

(2) נכה שיש לו פגימה בגפיים התחתונות ושדרגת נכותו בשל פגימה זו אינה פחותה מ-35%.

(ב) ניתן לנכה סיוע כאמור בסעיף קטן (א), בדירה שבבעלותו, לא יינתן לו סיוע בהחלפת דירה לפי סעיף 19.

(ג) ניתן לנכה סיוע לפי סעיפים 9ה או 19, לא יינתן לו סיוע לפי סעיף זה, אלא אם כן המעלון נדרש בשל החמרה במצבו הרפואי הנובעת מהנכות המוכרת, שאירעה לאחר רכישת הדירה שלגביה ניתן הסיוע לפי אותם סעיפים.

(ד) נכה שקיבל סיוע לפי סעיף זה להתקנת מעלון בדירה שבבעלותו או בדירה שבבעלות הוריו, יקבל סיוע שנתי במענק לתשלום דמי ביטוח בעד המעלון, לרבות עלות בדיקת מהנדס; הסיוע יהיה בשיעור של 75% מעלות הביטוח השנתי ובסכום מרבי של 6,172 שקלים חדשים.

סיוע למימון אחזקת מעלית 9יב. (א) נכה שהוא אחד מאלה, הגר בבית משותף שבו מותקנת מעלית, זכאי לקבל סיוע שנתי למימון אחזקת מעלית, במענק, בסכום של 58 שקלים חדשים:

(1) נכה בעל דרגת נכות שאינה פחותה מ-80% בשל שיתוק בשתי גפיים תחתונות ;

(2) נכה בעל דרגת נכות שאינה פחותה מ-60% בשל שיתוק בחצי גוף אנכי.

(ב) בסעיף זה, "בית משותף" – כמשמעותו בחוק המקרקעין, לרבות בית כמשמעותו בפרק ו' לחוק האמור.

סימן משנה ה': סיוע בשיכון בדירה בבעלות משרד הביטחון או בדירה ציבורית

סיוע בשיכון בדירה 9.ג. (א) נכה מחוסר דיור שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50% זכאי לקבל סיוע בדרך של שיכון בדירה בבעלות משרד הביטחון בתנאי שכירות, אם יש דירה פנויה כאמור, או בדרך של מתן המלצה לחברה לדיור ציבורי לשכנו בדירה ציבורית.

(ב) שוכן נכה בדירה בבעלות משרד הביטחון כאמור בסעיף קטן (א), ינוכו מתגמולו או מזכאות נוספת שקיבל דמי שכירות חודשיים בסכום מרבי של 133 שקלים חדשים; משרד הביטחון יהיה אחראי לביצוע התיקונים בדירה בהתאם להוראות שיקבע שר הביטחון.

(ג) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-20% ומתגורר בדירה ציבורית זכאי לקבל מענק חד-פעמי בסכום של 8,758 שקלים חדשים.

(ד) נפטר נכה ששוכן בדירה בבעלות משרד הביטחון לפי סעיף זה, יהיה בן משפחתו שהתגורר עמו בדירה ערב מותו זכאי להמשיך לגור בדירה כאמור 12 חודשים ממועד פטירתו לכל היותר, ויחולו לעניין זה, בתקופה האמורה, הוראות סעיף קטן (ב), בשינויים המחויבים.

(ה) נכה המקבל סיוע לפי סעיף זה אינו זכאי לקבל, בעד התקופה שבה הוא מקבל סיוע כאמור, סיוע בשכר דירה לפי סעיפים 9ג או 9ד.

(ו) בסעיף זה, "דירה ציבורית" ו"חברה לדיור ציבורי" – כהגדרתן בחוק זכויות הדייר בדיור הציבורי, התשנ"ח-1998.

סימן משנה ו': הוראות נוספות לעניין סיוע בדיוור לנכה בעל דרגת נכות

מיוחדת

מענק לרכישת דירה יד. (א) נכה בעל דרגת נכות מיוחדת שהוא מחוסר לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת
דיוור זכאי לקבל סיוע חד-פעמי במענק לשם רכישה או בנייה של דירתו הראשונה, בסכום מרבי כמפורט להלן, לפי העניין, ובלבד שהדירה תהיה בבעלותו של הנכה ותתאים למגבלות נכותו:

(1) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק בשתי גפיים תחתונות, שיתוק בארבע גפיים, פגיעת ראש, קטיעת שתי גפיים תחתונות או קטיעת יד ורגל – 2,521,820 שקלים חדשים, בתוספת מס ערך מוסף, אם נדרש לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁷ (בסעיף זה – חוק מס ערך מוסף);

(2) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת שאינו מנוי בפסקה (1) – 2,118,481 שקלים חדשים, בתוספת מס ערך מוסף אם נדרש לפי חוק מס ערך מוסף.

(ב) החל נכה בהליך לקבלת סיוע לפי סעיף זה, ונפטר לפני שמימש את זכאותו לסיוע כאמור, יהיו אלמנתו וילדיו הקטינים זכאים לקבלת הסיוע לפי סעיף זה במקום הסיוע בדיוור לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, ובלבד שלפני פטירתו התקשר הנכה בהסכם לרכישה או לבנייה של הדירה שלגביה התבקש הסיוע כאמור.

(ג) נכה שלא קיבל את הסיוע לפי סעיף קטן (א) בשל כך שבבעלותו דירה, ודירתו אינה מותאמת לנכותו ולא ניתן להתאימה, יקבל סיוע במענק לרכישת דירה חלופית בגובה ההפרש שבין המענק לפי סעיף קטן (א)(1) או (2), לפי העניין, ובין שווי דירתו הנמכרת.

⁷ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

(ד) נכה בעל דרגת נכות מיוחדת ששוכן בדירה בבעלות משרד הביטחון לפי סעיף 9יג, זכאי לרכוש את הדירה האמורה, ולשם הרכישה יקבל סיוע חד-פעמי בשיעור של 92.5% משווי הדירה כשהיא פנויה, ולא יותר מסכום הסיוע האמור בסעיף קטן (א)(1) או (2), לפי העניין; סיוע לפי סעיף קטן זה יינתן במקום הסיוע לפי סעיף קטן (א).

(ה) בסעיף זה, "דירה" – לרבות מקרקעין שעליהם בנויה או תיבנה דירה.

זכאויות נוספות 9טו. נכה בעל דרגת נכות מיוחדת זכאי לקבל אחת או לדיור לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת יותר מהזכאויות הנוספות, כמפורט להלן:

(1) סיוע במענק שנתי לשם אחזקת הדירה שבה הוא מתגורר, בסכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(א) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת המתגורר בדירה בבעלות משרד הביטחון או לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק בשתי גפיים תחתונות, שיתוק בארבע גפיים, פגיעת ראש, קטיעת שתי גפיים תחתונות, קטיעת שתי גפיים עליונות או קטיעת יד ורגל, המתגורר בדירה שבבעלותו – סכום שיקבע שר הביטחון ושלא יעלה על 15,278 שקלים חדשים;

(ב) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת שאינו מנוי בפסקת משנה (א), המתגורר בדירה בבעלותו – 5,198 שקלים חדשים;

(2) סיוע אחת לעשר שנים, לשם רכישת כל אחד מאלה, במענק, בסכום שלא יעלה על הסכום כמפורט לצדו:

(א) דוד שמש, בסכום מרבי של 1,800 שקלים חדשים;

(ב) קולטי שמש, בסכום מרבי של 1,600 שקלים חדשים;

(3) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק בשתי גפיים תחתונות, שיתוק בארבע גפיים, פגיעת ראש, קטיעת שתי גפיים תחתונות או קטיעת יד ורגל – סיוע אחת לעשר שנים במענק לשם התקנת שער חשמלי בבית צמוד קרקע שבבעלותו, בשיעור של 75% מעלות התקנת השער ובסכום מרבי של 6,172 שקלים חדשים;

(4) סיוע אחת לעשר שנים, במילווה, בסכום מרבי של 115,510 שקלים חדשים, לשם שיפוץ בדירה שבבעלותו ושבה הוא מתגורר, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 9(ב); קיבל נכה כאמור בסעיף זה סיוע במילווה לפי סעיף 9 לפני שנקבעה לו דרגת נכות מיוחדת, וטרם חלפו 10 שנים ממועד קבלת המילווה כאמור, יהיה הנכה זכאי לקבלת ההפרש בין הסיוע שלו הוא זכאי בהתאם לדרגת נכותו העדכנית לבין הסיוע שלו היה זכאי לפי סעיף 9, לו היה זכאי לסכום הסיוע המרבי כאמור;

(5) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק, פגיעת ראש או קטיעת שתי גפיים תחתונות, המרותק לכיסא גלגלים, סיוע בהתאמת הדירה שבה מתגוררים הוריו למגבלות נכותו אף אם הוא אינו מתגורר בה, בסכום מרבי של 28,333 שקלים חדשים;

(6) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק, פגיעת ראש או קטיעת שתי גפיים תחתונות, המרותק לכיסא גלגלים – סיוע בהתאמת הדירה שבה הוא מתגורר בשכירות למגבלות נכותו, בסכום מרבי של 28,333 שקלים חדשים, ונוסף על כך סיוע באותו סכום מרבי לשם השבת הדירה למצבה הקודם בתום תקופת השכירות, אם בעל הדירה דורש זאת;

(7) לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל שיתוק, פגיעת ראש או קטיעת שתי גפיים תחתונות, המרותק לכיסא גלגלים, אשר עובר לגור בדירת הוריו לתקופה של שנתיים לפחות, ונדרש להתאימה למגבלות נכותו – סיוע חד-פעמי בסכום שלא יעלה על סכום הסיוע המרבי שהיה ניתן לו לתקופה של 36 חודשים לשם סיוע בשכר דירה לפי סעיף 9ג.

סימן משנה ז': שונות

9טז. (א) על אף האמור בסימן זה, קצין תגמולים, סיוע בדיוור – מקרים מיוחדים לפי המלצת הוועדה שהוקמה לפי סעיף קטן (ב) (בחוק זה – ועדה מייעצת לדיוור), רשאי במקרים מיוחדים להיענות, באופן מלא או חלקי, לבקשה לסיוע בדיוור לפי סימן זה, כמפורט להלן, לנכה שאינו עומד בתנאים לקבלת סיוע כאמור, וכן להיענות לבקשה לסיוע כאמור בהיקף גדול מהקבוע לפי סימן זה, כמפורט להלן:

(1) סיוע בדיוור לנכה שאינו מחוסר דיוור;

(2) סיוע בתשלום שכר דירה -

(א) לצמיתות או לתקופה ארוכה מהאמור בסעיפים 9ג או 9ד;

(ב) לנכה שיש לו פגימת ראש או פגימה נפשית, אף אם דרגת נכותו פחותה מ-50%;

(3) הפחתת שיעור ההשתתפות העצמית של נכה בתשלום שכר דירה או ויתור עליה;

(4) הגדלת סכום הסיוע בתשלום שכר דירה;

(5) הגדלת סכום הסיוע במילוה
לדיוור;

(6) הגדלת סכום הסיוע לרכישת מעלון
או להתאמת דירת הנכה או דירת הוריו
למגבלות נכותו;

(7) קביעה כי סיוע הניתן בקשר לדירת
הוריו של הנכה לפי סעיפים 9(א), 9(א)א
או 9טו(5) ו-7(7), יינתן בעבור דירת בן
משפחה אחר של הנכה מדרגה ראשונה;

(8) סיוע בדיוור לפי סימן זה למי
שקיבל בעבר סיוע כאמור, אף אם נקבע
בחוק זה כי הסיוע ניתן באופן חד-פעמי,
בתנאים שיקבע שר הביטחון.

(ב) שר הביטחון יקים ועדה שתמליץ לקצין
התגמולים בנוגע להחלטה בבקשות לפי סעיף קטן
(א); שר הביטחון יקבע בתקנות את הרכב הוועדה,
ובלבד שאחד החברים בה יהיה נציג הארגון היציג,
ואת סדרי עבודתה של הוועדה.

(ג) קצין תגמולים רשאי לאשר זכאות נוספת
בהתאם להמלצת הוועדה או להחזיר את הנושא
לדיון חוזר בוועדה, וכן רשאי הוא לבקש הסברים,
אך אינו רשאי לאשר זכאות נוספת בניגוד
להמלצות הוועדה, אלא במקרים חריגים ומטעמים
מיוחדים שיירשמו.

סייג לעדכון סכומי 9. על אף האמור בסעיף 9(ג), סכומי הסיוע לפי
זכאות נוספת לדיוור סעיפים 9 עד 19 ו-9 יעודכנו בצו של שר
הביטחון, לאחר התייעצות עם שר האוצר,
ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אחת
לשנתיים.

סימן ג': זכאות נוספת לניידות

הגדרות – סימן ב' 9. בסימן זה -

"זכאות נוספת לניידות" – סיוע לפי סימן זה, בין השאר ברכישה, אחזקה והחלפה של רכב רפואי ובקבלת שיעורי נהיגה;

"המכון הרפואי לבטיחות בדרכים" – המכון הרפואי לבטיחות בדרכים שבמשרד הבריאות;

"פגימה במערכת התנועה" – פגימה בעמוד שדרה מותני, באגן הירכיים או בגפיים תחתונות;

"רכב רפואי" – רכב בבעלות הנכה המשמש אותו לניידותו;

"רכב רפואי בבעלות המדינה" – רכב שנרכש, מתוחזק ומבוטח על ידי המדינה.

רכב רפואי 9. נכה זכאי, לפי סימן זה, לקבל סיוע ברכישת רכב רפואי, בסכום מרבי כמפורט להלן בפסקאות (1) עד (5), ואם מתקיים בו האמור ביותר מפסקה אחת – לפי הגבוה מביניהם, ובלבד שהנכות המזכה ברכב רפואי היא קבועה:

(1) 139,000 שקלים חדשים (להלן – רמת סיוע 1), לנכה שמתקיים בו אחד מאלה:

(א) דרגת נכותו היא 50% לפחות;

(ב) סכום חשבוני של דרגות נכותו, בשל פגימות במערכת התנועה, הוא 50% לפחות;

(ג) סכום חשבוני של דרגות נכותו הוא 55% לפחות, ובלבד שלפחות 10% מתוכו הם בשל פגימה אחת במערכת התנועה;

(ד) דרגת נכותו בשל פגימות בגפיים תחתונות היא בין 30% ל-49%;

(ה) דרגת נכותו בשל פגימות בעמוד השדרה היא 30% לפחות, ובלבד שנקבעה לו דרגת נכות נוספת של 10% לפחות בשל פגימה אחת בגפיים התחתונות;

(2) 155,000 שקלים חדשים (להלן – רמת סיוע 2), לנכה שדרגת נכותו היא 50% לפחות, שמתוכה 30% לפחות בשל פגימות בגפה עליונה ימנית או 20% לפחות בשל פגימות בגפה עליונה שמאלית, ולעניין נכה שהוא איטר יד ימין – מתוכה 30% לפחות בשל פגימות בגפה עליונה שמאלית או 20% לפחות בשל פגימות בגפה עליונה ימנית;

(3) 270,000 שקלים חדשים (להלן – רמת סיוע 3), לנכה שמתקיים בו אחד מאלה:

(א) דרגת נכותו בשל פגימות בגפיים התחתונות בלבד היא בין 50% ל-99%;

(ב) דרגת נכותו בשל פגימות בגפה עליונה אחת היא 50% לפחות;

(ג) דרגת נכותו בשל פגיעת ראש עם נזק מוחי או שיתוק בחצי גוף אנכי היא 80% לפחות;

(ד) דרגת נכותו כתוצאה מכוויות היא 80% לפחות;

(ה) דרגת נכותו בשל פגימות בעמוד השדרה היא 100% לפחות;

(ו) דרגת נכותו בשל קטיעת גפה עליונה היא 50% לפחות, ונוסף על כך דרגת נכותו בשל ליקוי ראייה בעין אחת היא 30% לפחות;

(4) 333,000 שקלים חדשים (להלן – רמת סיוע 4), לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל עיוורון, שיש לו כלב נחייה;

(5) 300,000 שקלים חדשים (להלן – רמת סיוע 5), לנכה שמתקיים בו אחד מאלה:

(א) דרגת נכותו בשל אחת מאלה היא 80% לפחות:

(1) קטיעת גפה תחתונה דרך פרק הירך;

(2) פגימה בגפה תחתונה שמקבילה לקטיעת גפה תחתונה דרך פרק הירך;

(3) קטיעת גפה תחתונה בשליש העליון של הירך עם קיבוע של פרק הירך בגפה התחתונה הקטועה;

(ב) דרגת נכותו בשל פגימות בגפיים תחתונות היא 100%;

(ג) דרגת נכותו בשל פגימות בגפיים עליונות היא 100%;

(ד) הוא נכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל עיוורון, שאין לו כלב נחייה.

סיוע ברכישת רכב 9. נכה זכאי לקבל סיוע ברכישת רכב רפואי ראשון רפואי ראשון חדש שהוא רכב חדש, בדרך של מענק בשיעור של 85% מסכום רמת הסיוע החלה לגביו לפי סעיף 9ט, ומילווה שיחולו עליו הוראות סעיף 22, בשיעור של 15% מסכום רמת הסיוע כאמור.

החלפת רכב רפואי 9א. קיבל נכה סיוע ברכישת רכב רפואי ראשון לפי סעיף 9, יהיה זכאי לקבל, לפי כללים שיקבע שר הביטחון, סיוע בהחלפת הרכב ברכב חדש, ובלבד שרכש רכב כאמור -

(1) אם הותקנו ברכב אבזרים שערכם עולה על 50% מעלות הרכב - מדי חמש שנים;

(2) בכל מקרה אחר - מדי 42 חודשים.

העברת רכב רפואי 9ב. קיבל נכה סיוע ברכישה או בהחלפה של רכב רפואי, לא יעביר את הזכויות בו לאחר ולא ישעבדו או שעבדו אלא לאחר קבלת אישור מראש ובכתב מאגף שיקום נכים.

חובת עריכת ביטוח 9כג. קיבל נכה סיוע ברכישה או בהחלפה של רכב רפואי, יהיה חייב לבטחו בביטוח חובה לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשי"ל-1970⁸, ובביטוח מקיף לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981⁹.

כפל זכאויות 9כד. (א) היה נכה זכאי לרכב רפואי לפי סימן זה ולרכב נוסף מהמדינה לפי כל דין, יהיה זכאי לממש רק אחת מהזכאויות לרכב, לפי בחירתו.

נכה בעל דרגת נכות 9כה. (א) נכה שנקבעה לו דרגת נכות זמנית המזכה בזכאות נוספת לניידות לפי סימן זה, זכאי לקבל סיוע ברכישה רכב רפואי כמפורט בפסקאות (1) עד (4) להלן, ובלבד שדרגת הנכות הזמנית כאמור נקבעה לתקופה רציפה שתימנה ממועד תחילת תוקף דרגת הנכות הזמנית כפי שקבעה הוועדה הרפואית הראשונה, ושבמועד פניית הנכה למימוש הזכאות לרכב תוקף דרגת הנכות הזמנית הוא לתקופה שלא תפחת משישה חודשים:

(1) נכה כאמור בפסקאות (1) ו-(2) שבסעיף 9יט, זכאי לקבל את הסיוע כמפורט באותן פסקאות, ובלבד שדרגת הנכות הזמנית נקבעה לתקופה של 30 חודשים לפחות;

(2) על אף האמור בפסקה (1), נכה כאמור בפסקאות (1) ו-(2) שבסעיף 9יט, שדרגת נכותו בשל פגמות בגפיים תחתונות היא בין 35% ל-49% או שדרגת נכותו היא 60% לפחות, זכאי לקבל סיוע בסכום השווה לרמת סיוע 1 אם דרגת הנכות הזמנית נקבעה לתקופה של 12 חודשים לפחות;

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320.
⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

(3) נכה כאמור בסעיף 9(ט) שדרגת נכותו בשל פגיונות בגפיים תחתונות היא 50% לפחות, זכאי לקבל סיוע בסכום השווה לרמת סיוע 2, ובלבד שדרגת הנכות הזמנית נקבעה לתקופה של 12 חודשים לפחות;

(4) נכה כאמור בסעיף 9(ט) זכאי לקבל סיוע בסכום השווה לרמת סיוע 3, ובלבד שדרגת הנכות הזמנית נקבעה לתקופה של 12 חודשים לפחות.

(ב) במניין תקופת ששת החודשים כאמור בסעיף קטן (א) רישה, תובא בחשבון תקופת הארכה מינהלית, ובלבד שרופא שמינה שר הביטחון קבע כי יש יסוד סביר להניח כי דרגת הנכות שתיקבע בתום התקופה האמורה לא תפחת מזו המזכה ברכב רפואי; לעניין זה, "תקופת הארכה מינהלית" – תקופה שקצין תגמולים קבע שישולמו במהלכה תגמולים ותשלומים לפי דרגת הנכות הזמנית, אף לאחר תום תקופת תוקפה של אותה דרגה.

(ג) נכה שקיבל סיוע ברכישת רכב רפואי לפי סעיף זה יהיה זכאי לדמי ניידות לפי סעיף 9 כו בהתאם לדרגת נכותו הזמנית, ויראו אותה לעניין זה כאילו הייתה דרגת נכות קבועה.

דמי ניידות 9כו. נכה שיש לו רכב רפואי בהתאם לסעיפי החוק המנויים בפסקאות שבטור א' בטבלה שלהלן, ומתקיים לגביו התנאי האמור בטור ב' שבה, זכאי לקבל דמי ניידות חודשיים בסכום כמפורט בטור ג' שבה, ואם מתקיים לגביו האמור ביותר מפסקה אחת – לפי הגבוה מביניהם:

טור א'	טור ב'	טור ג'
סעיפי החוק המזכים ברכב רפואי	תנאים נוספים לזכאות	דמי ניידות לחודש בשקלים חדשים
(1) פ"ט(1)(א) עד (ג) או (ה) או (2)	-	1,236.14
(2) פ"ט(1)(א) עד (ג) או (ה)	נקבעה לנכה דרגת נכות בשל הפרעה בתרחבלתית לפי סעיף 10(ב)	1,353.87
(3) פ"ט(1)(ד)	-	
(4) פ"ט(3)(א)	דרגת הנכות אינה עולה על 54%	1,624.30
(5) פ"ט(3)(ב), (ה) או (ו)	-	
(6) פ"ט(3)(ג)	דרגת הנכות אינה עולה על 99%	
(7) פ"ט(3)(א)	פגימה בגפה תחתונה ודרגת הנכות היא 55% לפחות או קטיעת גפה תחתונה ודרגת הנכות היא 50% לפחות	2,448.08
(8) פ"ט(3)(ג)	דרגת הנכות היא 100%	
(9) פ"ט(3)(ד)	-	
(10) פ"ט(1)	דרגת הנכות בשל פגימה בכליות היא 50% לפחות, ובלבד שהנכה נדרש לקבל טיפולי דיאליזה	
(11) פ"ט(5)(א) עד (ג)	-	2,636.42
(12) פ"ט(4) או 30 (5)(ד)	-	2,856.60

עדכון דמי ניידות 9כז. דמי הניידות כמפורט בסעיף 9כו יעודכנו פעמיים בשנה בחודשים ינואר ויולי לפי שיעור שינוי מדד השמן והדלקים, כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; הוראות סעיף 9א(ג)(3) ו-(4) יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין סכומי דמי הניידות שעודכנו לפי סעיף זה.

זכאויות נוספות 9כח. נכה שיש לו רכב רפואי זכאי לקבל, בתנאים לנכה שיש לו רכב רפואי ובסכומים שיקבע שר הביטחון, את כל אלה:

(1) השתתפות בתשלום דמי הביטוח השנתיים;

(2) השתתפות במימון אגרת הרישוי;

(3) מימון רכישת אבזרי עזר לרכב, לנכה הזקוק להם עקב נכותו לפי קביעת קצין תגמולים;

(4) מימון רכישת מערכת איכון ואיתור לרכב ותשלום דמי מנוי שנתיים, ובלבד שמתקיים אחד מאלה:

(א) הנכה זכאי לרכב לפי פסקאות (3), (4) או (5) בסעיף 9יט או שוועדת החריגים לניידות קבעה, לפי סעיף 9לז(א)(1), כי הוא זכאי לסיוע בסכום השווה לסכום רמת הסיוע הניתנת לשם רכישת רכב לפי אותן פסקאות;

(ב) הנכה זכאי לרכב רפואי לפי סימן זה וחברת הביטוח מתנה את ביטוח הרכב הרפואי בהתקנת מערכת כאמור.

סיוע במימון של 9כט. נכה הזכאי לרכב רפואי זכאי לקבל סיוע במימון שיעורי נהיגה ומבחני נהיגה של שיעורי נהיגה ומבחני נהיגה ובסכומים שיקבע שר הביטחון; היה הנכה בעל דרגת נכות מיוחדת או שנפסל לנהיגה על ידי המכון הרפואי לבטיחות בדרכים, יינתן הסיוע גם לבן משפחתו, לפי קביעת קצין תגמולים.

דמי ניידות לנכה 9ל. נכה הזכאי לרכב רפואי לפי סעיף 9יט, ולא מימש
שלא רכש רכב
רפואי

זכאות נוספת 9לא. (א) זכאות נוספת לניידות לפי סימן זה, למעט
לניידות עקב נכות
שהוכרה בשל
החמרת מחלות
מסוימות

(1) אם הוכר בשל החמרת מחלה או
חבלה בגפיים תחתונות – דרגת נכותו בשל
ההחמרה אינה פחותה מ-15%, ובלבד
שדרגת נכותו הכוללת בשל פגימה בגפיים
תחתונות אינה פחותה מ-30% ;

(2) אם הוכר בשל החמרת מחלת לב –
דרגת נכותו בשל ההחמרה אינה פחותה מ-
25%, ובלבד שדרגת נכותו הכוללת בשל
מחלת הלב אינה פחותה מ-50%.

(ב) אישר קצין תגמולים זכאות נוספת לניידות
לפי סעיף זה, יראו את הנכה, לעניין סימן זה
בלבד, כאילו כל נכותו בשל המחלה או החבלה
כאמור בסעיף קטן (א) הוכרה על פי חוק זה.

זכאות נוספת 9לב. (א) נכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל אחת
לניידות לנכה בעל
דרגת נכות מיוחדת

(1) קטיעת שתי גפיים תחתונות ;

(2) קטיעת שתי גפיים עליונות ;

(3) דרגת נכות של 50% לפחות בשל קטיעת גפה עליונה אחת בצירוף דרגת נכות של 50% לפחות בשל פגימה בגפה עליונה שנייה;

(4) דרגת נכות של 50% לפחות בשל קטיעת גפה תחתונה אחת בצירוף דרגת נכות של 50% לפחות בשל פגימה בגפה תחתונה שנייה;

(5) שיתוק בשתי גפיים תחתונות;

(6) שיתוק בשלוש או בארבע גפיים;

(7) קטיעת יד ורגל;

(8) פגיעת ראש.

(ב) נכה בעל דרגת נכות מיוחדת בשל עיוורון זכאי לקבל, בכפוף להוראות לפי סעיף 9א, לפי בחירתו, רכב רפואי בבעלות המדינה ששווי אינו עולה על סכום רמת הסיוע כמפורט להלן, לפי העניין, או סיוע ברכישה רכב רפואי לפי סעיף 9(ט)4 או 9(ד)5:

(1) לעניין נכה עיוור שיש לו כלב נחייה – רמת סיוע 4;

(2) לעניין נכה עיוור שאין לו כלב נחייה – רמת סיוע 5.

(ג) נכה שקיבל רכב רפואי בבעלות המדינה לפי סעיף זה, יהיה זכאי לסיוע בהחלפת הרכב כמפורט להלן, ובלבד שבמועד ההחלפה מתקיימים לגביו התנאים לקבלת רכב כאמור לפי סעיף זה, ושהוא יחזיר, באותו מועד, את הרכב הקודם לידי משרד הביטחון:

(1) אם הותקנו ברכב אבזרים שערכם עולה על 50% מעלות הרכב – מדי חמש שנים;

(2) בכל מקרה אחר – מדי 42 חודשים.

(ד) (1) נכה שקיבל רכב רפואי בבעלות המדינה לפי סעיף זה, זכאי לקבל דמי ניידות חודשיים כמפורט להלן:

(א) לנכה הזכאי לרכב לפי סעיף קטן (א) – בסכום של 4,065 שקלים חדשים, ואם הוא נדרש לנסוע ללימודים, למרכז שיקום, להכשרה תוך-מפעלית, לעבודה או לפעילות ספורטיבית או למקום שבו הוא מתנדב – בסכום של 4,991.63 שקלים חדשים;

(ב) לנכה הזכאי לרכב לפי סעיף קטן (ב) – בסכום של 2,256.32 שקלים חדשים.

(2) ההוראות לפי סעיף 9 כזו יחולו לעניין עדכון דמי ניידות לפי סעיף קטן זה.

(3) נכה הזכאי לרכב רפואי בבעלות המדינה לפי סעיף קטן (א), ולא מימש את זכאותו כאמור, יקבל דמי ניידות בסכום כאמור בסעיף קטן (ד)(1)(א) רישה או (ב), לפי העניין, ובלבד שלא קיבל סיוע בניידות לפי חוק הביטוח הלאומי.

(ה) נכה הזכאי לרכב רפואי בבעלות המדינה זכאי לקבל את הזכאויות הנוספות המפורטות להלן, בתנאים ובסכומים שיקבע שר הביטחון:

(1) מימון שיעורי נהיגה ומבחני נהיגה לנכה ולבן משפחה אחד שלו לפי קביעת קצין תגמולים;

(2) מימון אבזרי עזר לרכב, לנכה הזקוק להם לפי קביעת קצין תגמולים;

(3) מימון רכישת מערכת איכון ואיתור לרכב ומימון דמי מנוי שנתיים.

(ו) נכה שקיבל רכב רפואי בבעלות המדינה לפי סעיף זה, ובמועד החלפת הרכב קיבל אישור לרכישת רכבו הישן לפי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992¹⁰, יהיה זכאי לרכוש את הרכב הישן שהיה בשימוש בעלות הפחותה ב-25% ממחיר השוק של הרכב, ובלבד שיצהיר כי יחזיק ברכב לתקופה של שלוש שנים לפחות וכי לא יעבירו לאחר במהלך תקופה זו; קיבל נכה סיוע לפי סעיף קטן זה, לא יהיה זכאי לקבלת רכב חלופי לפי סעיף 9, אלא אם כן קבע קצין תגמולים כי הרכב שנרכש לפי סעיף קטן זה לא ניתן לשימוש בשל תקלה בו.

(ז) נכה שבהחזקתו רכב רפואי בבעלות המדינה, הנוסע לחוץ לארץ על חשבון בלבד, בנסיעה פרטית ומבקש לשנע את רכבו ליעד הנסיעה ובחזרה, זכאי לקבל סיוע במימון הוצאות הובלת הרכב לחוץ לארץ ובחזרה בסכום מרבי של 9,723 שקלים חדשים ולא יותר מהסכום ששילם בפועל; לעניין זה, "נסיעה פרטית" – נסיעה שאינה נסיעה מאורגנת או נסיעה במשלחת רשמית לרבות משלחת ספורט.

סיוע לנכה שאינו זכאי לרכב רפואי לפי סימן זה, והמכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע שעקב נכותו עליו להתקין אבזר עזר ברכבו כתנאי למתן רישיון נהיגה, זכאי לקבל מימון לרכישה ולהתקנה של אביזר העזר, לרבות מימון שיעורי נהיגה ומימון מבחן כשירות, אם אלה נדרשים בשל התקנת אביזר העזר כאמור, בתנאים ובסכומים שיקבע שר הביטחון; סיוע לפי סעיף זה יינתן אחת לחמש שנים.

¹⁰ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

רכב רפואי שיקומי 9לד. נכה הזכאי לרכב רפואי לפי סימן זה ומבקש לעבוד לפרנסתו בעיסוק המחייב החזקת רכב, ובכלל זה רכב המשמש מונית או רכב המשמש ללימוד נהיגה, זכאי לקבל סיוע ברכישת רכב רפואי שישמש אותו לצורך עיסוק כאמור, בתנאים ובסכומים שיקבע שר הביטחון, במקום סיוע ברכישת רכב רפואי לפי סעיף 9יט.

פטירת נכה

9לה. (א) נפטר נכה שרכש רכב רפואי לפי סימן זה, ולפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965¹¹, עבר הרכב הרפואי לידי בן משפחה של הנכה, זכאי בן המשפחה לקבל סיוע כמפורט להלן, ובלבד שבן המשפחה מקבל תגמול לפי סעיף 20א ולא הוכר לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה:

(1) מחצית סכום ההשתתפות בדמי הביטוח שלו היה זכאי הנכה לפי סעיף 9כח(1) ערב פטירתו;

(2) סכום ההשתתפות בתשלום אגרת רישוי לפי סעיף 9כח(2).

(ב) סיוע לפי סעיף קטן (א) יינתן לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים מיום הפטירה או עד מועד מכירת הרכב הרפואי, לפי המוקדם.

(ג) נמכר הרכב הרפואי בידי יורשי הנכה בטרם חלפו 42 חודשים ממועד רכישתו, יידרשו היורשים להחזיר לאגף שיקום נכים חלק מהסיוע שקיבל הנכה לרכישתו, בתנאים ובסכומים שיקבע שר הביטחון.

¹¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 63.

(ד) נפטר נכה בעל דרגת נכות מיוחדת שערב מותו החזיק ברכב רפואי בבעלות המדינה, שניתן לו לפי סעיף 9לב, יידרשו היורשים להחזיר את הרכב האמור לידי אגף שיקום נכים, בתוך 60 ימים ממועד פטירתו; ראש אגף שיקום נכים רשאי להאריך את התקופה האמורה מטעמים מיוחדים שיירשמו.

רכב חלופי

9לו. (א) קצין תגמולים רשאי לאשר השאלה זמנית של רכב חלופי ממאגר הרכב של משרד הביטחון לנכה שהוא אחד מאלה:

(1) נכה בעל דרגת נכות מיוחדת הזכאי לרכב רפואי בבעלות המדינה לפי סעיף 9לב, שטרם מימש את זכאותו לרכב כאמור או שהרכב הרפואי שבשימוש בלתי כשיר לנסיעה בשל תקלה המחייבת את השבתתו באופן זמני או קבוע;

(2) נכה פגוע גפה תחתונה שהמכון הרפואי לבטיחות בדרכים קבע, כתנאי למתן רישיון לרכב או רישיון נהיגה לנכה, התקנה של מנגנון יד ברכבו – אם טרם קיבל את הרכב הרפואי שנרכש או אם נקבע שהרכב שבבעלותו בלתי כשיר לנסיעה בשל תקלה המחייבת את השבתתו באופן זמני או קבוע.

(ב) סיוע לפי סעיף זה יינתן בהתאם למלאי כלי הרכב במאגר הרכב של משרד הביטחון, כפי שמשתנה מעת לעת, ובתנאי שהרכב המושאל יתאם את מגבלות נכותו של הנכה; ואולם, אם לא נמצא במאגר הרכב רכב מתאים לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת, רשאי קצין תגמולים לאשר מימון בעד שכירת רכב מתאים או החזר הוצאות בעד נסיעה במונית, והכול לתקופה שלא תעלה על 60 ימים.

ועדת חריגים
לניידות

9לז. (א) שר הביטחון יקים ועדת חריגים לניידות
לעניין סימן זה, שתהיה מוסמכת -

(1) (א) לאשר סיוע לנכה בסכום
העולה על סכום רמת הסיוע החלה
לגביו לפי סימן זה, אם מצאה כי
עקב נכותו, עקב מאפיינים גופניים
מיוחדים או עקב כך שיש לו ארבעה
ילדים או יותר, הוא נדרש לרכב
בעלות גבוהה מסכום רמת הסיוע
שהוא זכאי לו כאמור, בשל הצורך
בהתאמתו לצרכי הנכה עקב נכותו
או מאפייניו כאמור; לעניין זה, יקים
שר הביטחון ועדת מומחים שתמליץ
לוועדת החריגים לניידות על קיומו
של צורך בהתאמת רכב לנכה עקב
נכותו או עקב מאפיינים גופניים
מיוחדים (בסעיף זה - ועדת
המומחים).

(ב) אישרה ועדת החריגים
לניידות הגדלת סיוע כאמור בפסקת
משנה (א), תקבע גם את דמי הניידות
בהתאם לרמת הסיוע שהיא בסכום
הקרוב ביותר לסכום הסיוע שאושר,
ובלבד שלא יפחתו מדמי הניידות
שהנכה זכאי להם לפי הוראות סימן
זה ולא יעלו על דמי הניידות
המרביים לפי סעיף 9(לב)(ד)(1)(א), וכן
תקבע את סכום ההשתתפות בביטוח
הרכב ובתשלום אגרת הרישוי בעבור
הרכב;

(2) לאחר זכאות נוספת לניידות, בתנאים ובהיקף שתקבע, לנכה שאינו זכאי לכך לפי סימן זה, ובלבד שהרופא המוסמך הראשי קבע כי מתקיים לגבי הנכה אחד מאלה:

(א) דרגת הנכות הזמנית שנקבעה לנכה היא לתקופה קצרה מהקבוע בפסקאות (1) עד (4) של סעיף 9כה(א), וקיים יסוד סביר להניח שתוקף דרגת הנכות הזמנית יוארך, ובלבד שהוא זקוק לקבלת הסיוע בניידות עקב נכותו;

(ב) דרגת הנכות שנקבעה לו לפי סעיף 10 מותאמת לדרגת נכות המקנה זכאות לסיוע בניידות לפי הוראות סימן זה;

(3) לאחר החלפת רכב במועד המוקדם מהאמור בסעיפים 9כא או 9לב(ג) לפי העניין;

(4) לאחר מתן סיוע כספי לנכה לשם החלפת רכב רפואי במקרה של ירידת ערכו של הרכב הרפואי בשיעור של 20% או יותר ממחיר הרכב;

(5) לאחר את מכירת הרכב הרפואי במועד מוקדם מהמועד האמור בסעיפים 9כא או 9לב(ג), לפי העניין, בלא החלפתו באחר, לפי בקשת הנכה;

(6) לקבוע את האופן שבו יינתן הסיוע ברכישת רכב רפואי לנכה שזכאותו לרכב רפואי חודשה.

(ב) שר הביטחון יקבע את הרכב ועדת החריגים לניידות ובלבד שאחד החברים בה יהיה נציג הארגון היציג, ואת סדרי עבודתה של הוועדה.

סימן ד': ועדת חריגים לזכאות נוספת

9לח. (א) שר הביטחון יקים ועדה שתהיה מוסמכת לאשר את כל אלה (בסעיף זה – ועדת חריגים לזכאות נוספת):

(1) הגדלת הסכום הכספי הקבוע לזכאות נוספת מסוימת לפי פרק זה, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, ובלבד שהתקיימו בנכה כל התנאים לקבלת אותה זכאות נוספת;

(2) על אף האמור בסעיף 18א(א), מתן זכאות נוספת המנויה בתוספת, שקצין תגמולים מצא כי לא ניתנה לנכה הזכאי לה, אף שהתקיימו בו התנאים לקבלתה, בעד תקופה שבה לא ניתנה, העולה על שבע שנים;

(3) מתן זכאות נוספת לנכה שאינו תושב ישראל, וששר הביטחון קבע בתקנות לפי סעיף 9א(ה) כי לא תינתן למי שאינו תושב כאמור.

(ב) שר הביטחון יקבע את הרכב ועדת החריגים, ובלבד שאחד החברים בה יהיה נציג הארגון היציג, את סדרי עבודתה של הוועדה, את שיעורי ההגדלה המרביים שהוועדה יכולה לאשר ואת אמות המידה לאישור זכאויות נוספות על ידה.

סימן ה': שונות

ניגוד עניינים 9לט. (א) בסעיף זה -

ועדת חריגים
לזכאות נוספת

"בן משפחה" - בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת
ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס,
גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות,
נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא
שלו (חורג);

"בעל עניין" - כהגדרתו בחוק ניירות ערך,
התשכ"ח-1968¹²;

"הוועדה" - אחת מאלה:

(1) הוועדה המייעצת לדיור שהוקמה
לפי סעיף 9טז;

(2) ועדת חריגים לניידות שהוקמה לפי
סעיף 9לז;

(3) ועדת החריגים שהוקמה לפי סעיף
9לח;

"טיפול" - לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא
לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או
בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון;

"ניגוד עניינים", של חבר הוועדה - ניגוד עניינים
בין מילוי תפקידו בוועדה לבין עניין אישי
או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;
"קרוב", של חבר הוועדה - כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר הוועדה;

(2) אדם שלחבר הוועדה יש עניין במצבו
הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר הוועדה, בן משפחתו או
אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר הוועדה, בן משפחתו או
אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או
עובדים אחראים בו.

¹² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(ב) לא ימונה לחבר הוועדה ולא יכהן כחבר כאמור מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו בוועדה.

(ג) חבר הוועדה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר הוועדה כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש הוועדה; היה חבר הוועדה האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר הביטחון.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי חבר הוועדה שהוא נציג הארגון היציג להביא בחשבון גם את ענייניו של הארגון האמור, ככל שהם קשורים לתפקידי הוועדה, ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

החלת דינים 9מ. חברי הוועדה שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי הוועדה, כדין עובדי המדינה, לעניין חיקוקים אלה ולעניין פעולותיהם בוועדה:

(1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס–1979¹³;

(2) חוק העונשין, התשל"ז–1977¹⁴ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;

(3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט–1969¹⁵;

(4) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט–1959¹⁶ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;

¹³ ס"ח התש"ס, עמ' 86.
¹⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
¹⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.
¹⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

- (5) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁷ – ההוראות הנוגעות לתעודת עובד הציבור;
 (6) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹⁸.

תיקון סעיף 14 בסעיף 14 לחוק העיקרי - 11.

- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "או זכאות נוספת";
 (2) בסעיף קטן (א), אחרי "לתגמול" יבוא "או לזכאות נוספת", במקום "לתתו" יבוא "לתתה" ובמקום "לשעבדו" יבוא "לשעבדה";
 (3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
 "(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), קצין תגמולים ינכה מהתשלום החודשי המשתלם לנכה לפי חוק זה תשלומים כלהלן:

- (1) דמי חברות בארגון היציג;
 (2) תשלומים לקרן לעזרה הדדית של הארגון היציג;
 (3) דמי השתתפות בביטוח חיים הדדי וביטוח סיעודי הדדי שנערכו באמצעות הארגון היציג, ולגבי נכה שאינו חבר בארגון היציג ומבוטח בביטוח חיים הדדי כאמור – גם דמי טיפול בעבור צירופו לביטוח האמור.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), קצין תגמולים, לאחר שקיבל בקשה מפורשת בכתב מהנכה או מבן משפחה המקבל תגמולים לפי סעיף 20א, רשאי לנכות מהתשלום החודשי המשתלם לנכה או לבן המשפחה כאמור, דמי חברות במיתקן ספורט וחברה שמפעיל הארגון היציג, וכן תשלום בשל הלוואה שקיבל הנכה מהארגון היציג, וזאת לאחר ביצוע ניכויים אחרים לפי כל דין.

(ב) האגף יעביר לארגון היציג מדי חודש דיווח על אודות הניכויים שבוצעו לפי סעיף זה, לפי סוג הניכוי ופרטי הנכה."

- (4) בסעיף קטן (ג), במקום "הסכום המקסימלי" יבוא "הסכומים המרביים" ובמקום "סעיף קטן (ב)" יבוא "סעיפים קטנים (ב) ו-(ב1)";
 (5) בסעיף קטן (ד), אחרי "לניכוי" יבוא "כאמור בסעיף קטן (ב)".

¹⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.
¹⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

תיקון סעיף 15 12. בסעיף 15 לחוק העיקרי, בכל מקום, אחרי "על תגמול" יבוא "או זכאות נוספת".

החלפת סעיף 16 13. במקום סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא:

"עיקוב תשלומים 16. (א) שולמו לנכה כספים למעלה מן המגיע לו לפי חוק זה (בסעיף זה – תשלום יתר), ינכה קצין תגמולים מתשלום המגיע לנכה לפי חוק זה סכום שלא יעלה על תשלומי היתר, ובלבד שבשום חודש לא ינכה סכום העולה על שליש מסכום התשלומים החודשיים המגיעים לנכה כאמור באותו חודש.

(ב) קצין התגמולים רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובאישור החשב הכללי במשרד האוצר או מי מטעמו, שלא לנכות את מלוא תשלום היתר לפי סעיף קטן (א)."

ביטול סעיף 17 14. סעיף 17 לחוק העיקרי – בטל.

הוספת סעיפים 18 ו-118 15. אחרי סעיף 18 לחוק העיקרי, יבוא:

"מאימתי משלמים 18א. (א) (1) זכאות נוספת המנויה בתוספת תינתן לנכה מהיום שבו מלאו התנאים לקבלתה, זכאויות נוספות בלא צורך בהגשת בקשה לכך.

(2) על אף האמור בפסקה (1), מצא קצין תגמולים כי לא ניתנה זכאות נוספת לפי אותה פסקה אף שמלאו התנאים לקבלתה, תינתן הזכאות הנוספת בעד התקופה שבה לא ניתנה, ושלא תעלה על שבע שנים.

(ב) (1) זכאות נוספת שאינה מנויה בתוספת תינתן לנכה מהיום שבו מלאו לגביו התנאים לקבלתה, ובלבד שהגיש בקשה לקבלת הזכאות הנוספת בתוך 30 חודשים מהמועד שבו מלאו התנאים כאמור.

(2) הוגשה בקשה לזכאות נוספת כאמור בפסקה (1), למעט בקשה לזכאות נוספת כאמור הניתנת באופן חד פעמי, לאחר שחלפו 30 חודשים מהיום שבו מלאו התנאים לקבלתה, תינתן הזכאות הנוספת לנכה גם בעד תקופה של 12 חודשים שקדמו ליום הגשת הבקשה.

(ג) (1) הוכרה זכאות לתגמול חודשי, לרבות זכאות להגדלת התגמול, לפי חוק זה (בסעיף זה – החלטת ההכרה), ונקבע בהחלטת ההכרה כי הזכאות לתגמול כאמור תחול ממועד מוקדם למועד שבו ניתנה החלטת ההכרה (בסעיף קטן זה – מועד תחילת הזכאות), יינתנו הזכאויות הנוספות ממועד תחילת הזכאות רק בעד התקופה שבה התקיימו התנאים לקבלתן, ולעניין זכאות נוספת שאינה מנויה בתוספת – בתנאי שהבקשה לקבלתה הוגשה בתוך 30 חודשים ממועד החלטת ההכרה; הוגשה בקשה כאמור לאחר תום תקופת 30 החודשים האמורה, תינתן הזכאות הנוספת גם בעד תקופה של 12 חודשים שקדמו ליום הגשת הבקשה.

(2) על אף האמור בפסקה (1), שר הביטחון רשאי לקבוע הוראות בדבר זכאות נוספת שלא תינתן בעד התקופה שקדמה למועד החלטת ההכרה או שתינתן בתנאים ובדרכים שיקבע.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו ככל שלא נקבע אחרת לגבי זכאות נוספת מסוימת בחוק זה.

אופן תשלום	18ב. (א) תשלומים לפי חוק זה המשתלמים באיחור,
תגמולים וזכאויות	ישולמו לפי שיעורם המעודכן בחודש התשלום
נוספות באיחור	בפועל.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תגמול לפי סעיף 43(ב) שהבסיס לחישובו הוא הכנסתו של הנכה, המשתלם באיחור, ישולם בתוספת הפרשי הצמדה לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שפורסם לאחרונה לפני חודש התשלום בפועל, לעומת המדד כאמור שפורסם לאחרונה בחודש שקדם לחודש שבעדו משולם התגמול.

(ג) חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹⁹, לא יחול על תשלום המשולם לפי חוק זה."

תיקון סעיף 20 א 16. בסעיף 20א לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), המילים "(תגמולים ושיקום), התש"י-1950" - יימחקו;

(2) בסעיף קטן (ב), המילים "התש"י-1950 (להלן - חוק משפחות החיילים)" - יימחקו.

תיקון סעיף 21 17. בסעיף 21 לחוק העיקרי, במקום "והתגמולים" יבוא "התגמולים והזכויות הנוספות".

תיקון סעיף 22 18. בסעיף 22 לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), המילים "או מקרן שהמדינה ערבה להפסדיה" יימחקו, אחרי "הזכאי לתגמולים" יבוא "או לזכאות נוספת" ובמקום "מתגמוליו החודשיים" יבוא "מהתשלומים החודשיים המגיעים לו";

(2) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "או מילווה שניתן לפי פרק שני, בתנאים ובסכומים שנקבעו לפי אותו פרק".

תיקון סעיף 33 19. בסעיף 33(א) לחוק העיקרי, אחרי "קצין תגמולים" יבוא "לפי חוק זה, למעט החלטה כאמור לפי פרק שני".

תיקון סעיף 36 20. בסעיף 36(ב) לחוק העיקרי, בהגדרה "תשלומים לפי חוק זה", אחרי "תגמולים" יבוא "זכויות נוספות".

תיקון סעיף 36א 21. בסעיף 36א לחוק העיקרי, ברישה, המילים "[נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי)" - יימחקו.

¹⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

- תיקון סעיף 36ב .22 בסעיף 36ב לחוק העיקרי, במקום "או התגמולים" יבוא "התגמולים או הזכאויות הנוספות".
- תיקון סעיף 39 .23 בסעיף 39 לחוק העיקרי -
- (1) בכותרת השוליים, אחרי "תגמול" יבוא "או זכאות נוספת";
- (2) אחרי "תגמול" יבוא "או זכאות נוספת" ובמקום "ולשתמש בו" יבוא "או הזכאות הנוספת ולשתמש בהם".
- תיקון סעיף 39א .24 בסעיף 39א לחוק העיקרי, בכותרת השוליים, במקום "התגמולים" יבוא "התשלומים".
- תיקון סעיף 40 .25 בסעיף 40 לחוק העיקרי, אחרי "לא ישולם לו תגמול" יבוא "ולא יינתנו לו זכאויות נוספות", ובמקום "שהתגמול, או מקצתו ישולם" יבוא "שהתגמול או הזכאות הנוספת, או מקצתם, יינתנו".
- תיקון סעיף 42 .26 בסעיף 42(ב) לחוק העיקרי, במקום "הענקה או תגמול" יבוא "תגמול, מענק או זכאות נוספת".
- תיקון סעיף 43 .27 בסעיף 43 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב2) שר הביטחון ימנה, לשם טיפול בנכים, רופא מוסמך ראשי וסגן רופא מוסמך ראשי שאזור פעולתם הוא כל שטח המדינה, רופאים מוסמכים מרחביים ורופאים מוסמכים מחוזיים; הודעה על מינוי רופא כאמור ואזורי הפעולה שנקבעו לו תפורסם ברשומות.";
- הוספת סעיף 43ג .28 אחרי סעיף 43ב לחוק העיקרי יבוא:
- "עדכון סכומי 43ג. סכומי תגמולים שנקבעו לפי סעיפים 43(ב) ו-43(א) לפי תגמולים שנקבעו או 45(א) ו-45(ב) יעודכנו בהתאם להוראות לפי בתקנות סעיף 17."
- ביטול סעיף 44 .29 סעיף 44 לחוק העיקרי - בטל.
- תיקון סעיף 45ב .30 בסעיף 45ב לחוק העיקרי, בכל מקום, המילים "במשרד הביטחון" - יימחקו.
- החלפת סעיף 48 .31 במקום סעיף 48 לחוק העיקרי יבוא:
- "ביצוע ותקנות 48. (א) שר הביטחון ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, לאחר התייעצות עם הארגון היציג ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

(ב) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), תקנות לפי פרק שני, ולפי סעיף 18א, שיש להן השלכה תקציבית יותקנו גם בהתייעצות עם שר האוצר.

(ג) שר הביטחון, לאחר התייעצות עם הארגון היציג ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת.

הוספת תוספת 32. אחרי סעיף 48 לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת

(סעיף 18א)

זכאויות נוספות הניתנות בלא צורך בהגשת בקשה

1. מענק שנתי לאחזקת דירה לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת לפי סעיף 9טו(1).
2. דמי נידות חודשיים לפי סעיפים ו-9לב(ד)(1)(א) רישה ו-(ב) לנכה שרכש רכב רפואי.
3. דמי נידות חודשיים לפי סעיף 9כו לנכה שרכש רכב רפואי – מהשנה השנייה.
4. דמי נידות חודשיים לפי סעיף 9ל לנכה שלא רכש רכב רפואי.
5. השתתפות בתשלום דמי הביטוח השנתיים לפי סעיפים 9כח(1) – מהשנה השנייה או 9לה(א)(1).

33. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁰, בתוספת הראשונה, בפרט 26, אחרי פרט משנה (1) יבוא:

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים

"(א1) החלטה של רשות לפי פרק שני לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959;".

34. בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970²¹ (להלן – חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה)

(1) בסעיף 4 -

²⁰ ס"ח התשי"ס, עמ' 190; התשפ"ב, עמ' 1111.
²¹ ס"ח התש"ל, עמ' 126; התשפ"ב, עמ' 698.

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "תגמול וזכאות נוספת לנכה";

(ב) האמור בו יסומן כסעיף קטן (א), ובו, במקום "7, 7א, 7ב, 17ה – בתקופת הוראת השעה כהגדרתה בסעיף האמור, 8, 16, 17" יבוא "7 עד 7ה, 17ה – בתקופת הוראת השעה כהגדרתה בסעיף האמור, 8, 16", ובסופו יבוא "ובשינוי זה: בסעיף 17ד, במקום "ורופא שמינה שר הביטחון קבע באישור קצין תגמולים" יקראו "ורופא שנתמנה לעניין סעיף 118 לחוק הביטוח קבע";

(ג) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) נפגע כאמור בסעיף קטן (א) זכאי לזכאות נוספת לפי פרק שני לחוק הנכים, ויחולו עליו ההוראות לפי הפרק האמור, וסעיף 18א לאותו חוק, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) הוראות סעיפים 9יג – לעניין סיוע בדרך של שיכון בדירה ציבורית, 9יד(ד), 9לב, 9לה(ד) ו-9לו לחוק הנכים – לא יחולו, ואולם הזכאויות הנוספות הניתנות לפי סעיף 9לב(ד) ו-9לה(ה) לחוק האמור לנכה הזכאי לרכב בבעלות המדינה, יינתנו לנפגע שהוא נכה בעל דרגת נכות מיוחדת כהגדרתו באותו חוק;

(2) על אף האמור בסעיפים 9טז(ב), 9לז(א) ו-9לח(א) לחוק הנכים, המנהל הכללי של המוסד יקים את הוועדה המייעצת לדיור, ועדת החריגים לניידות, ועדת המומחים וועדת החריגים לזכאות נוספת לפי אותם סעיפים, כפי שהוחלו בסעיף קטן זה, וימנה את חבריהן, בהתאם להרכב שנקבע לפי אותם סעיפים, ובלבד שאחד החברים בוועדה המייעצת לדיור, בוועדת החריגים לניידות ובוועדת החריגים לזכאות נוספת יהיה נציג הארגון היציג";

(3) על החלטות הוועדה המייעצת לדיור, ועדת החריגים לניידות וועדת החריגים לזכאות נוספת לפי פרק שני לחוק הנכים, כפי שהוחל בסעיף קטן זה, יחולו הוראות סעיף 13."

(2) בסעיף 4א -

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "ניכוי מהתגמול החודשי";

(ב) בסעיף קטן (א) -

(1) ברישה, במקום "הוראות סעיף 14(ב) ו-(ג)" יבוא
"הוראות סעיף 14(ב) עד (ג)" ובמקום "בסעיף קטן (ב)" יבוא
"בסעיף 14(ב) לחוק האמור";

(2) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) בסעיף קטן (ב) -

(א) ברישה, במקום "קצין תגמולים" יבוא
"פקיד תביעות כמשמעותו בסעיף 22 (בסעיף זה -
פקיד תביעות)";

(ב) בפסקה (1), במקום "בארגון היציג" יבוא
"בארגון היציג של הזכאים לתגמול לפי חוק זה
(בחוק זה - ארגון יציג)";

(1א) בסעיף קטן (ב1), במקום "קצין תגמולים" יבוא
"פקיד תביעות, אחרי "סעיף 20א" יבוא "לחוק הנכים
כפי שהוחל בסעיף 4(א)", והמילים "דמי חברות במתקן
ספורט וחברה שמפעיל הארגון היציג, וכן" - לא ייקראו;
(1ב) בסעיף קטן (ב2), במקום "האגף" יבוא
"המוסד";

(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "דמי החבר" יבוא "על אף האמור בסעיף
14(ב) לחוק הנכים כפי שהוחל בסעיף קטן (א), דמי החבר והתשלומים"
ובמקום "לנכות דמי חבר" יבוא "לנכותם";

(ד) בסעיף קטן (ד) במקום "לתשלום דמי החבר" יבוא "לניכוי דמי
החבר והתשלומים";

(3) במקום סעיף 6א יבוא:

"ביטוח חיים, 6א. נפגע שנערך לטובתו ביטוח חיים, ביטוח בריאות	
ביטוח בריאות	משלים או ביטוח סיעודי, באמצעות הארגון היציג
וביטוח סיעודי	או באמצעות המוסד, זכאי להשתתפות מהמדינה
באמצעות הארגון	בדמי הביטוח בשיעור ובתנאים שיקבע שר
היציג או המוסד	העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים באישור
	ועדת העבודה והרווחה של הכנסת."

- תיקון חוק
הקצבאות (פיצוי
בעד איחור
בתשלום)
35. בחוק הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984,²² בתוספת, פרט (5) – יימחק.
- תיקון חוק משפחות
חיילים שנספו
במערכה
36. בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ו-1950²³ –

(1) בסעיף 1 -

(א) בהגדרה "הכנסה כדי מחיה", במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שלא תפחת" יבוא "והיא בסכום שלא יפחת מ-5912.01 שקלים חדשים";

(ב) במקום ההגדרה "השכר הקובע" יבוא:

"השכר הקובע" – סכום של 3357.62 שקלים חדשים;";

(2) במקום סעיף 1ב יבוא:

"עדכון סכומים
והעלאת שיעורים

1. (א) הסכומים הקבועים בהגדרות "השכר הקובע" ו-"הכנסה כדי מחיה" שבסעיף 1, בהגדרה "הדרגה הקובעת" שבסעיף 8 ובסעיפים 10 ו-13ב יהיו צמודים למדד ויעודכנו בינואר וביוני בכל שנה (בסעיף זה – מועד העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי.

(ב) ירד המדד החדש לעומת המדד הבסיסי, לא יעודכנו הסכומים האמורים בסעיף קטן (א).

(ג) עלה המדד החדש לעומת המדד הבסיסי, יעודכנו הסכומים האמורים בסעיף קטן (א) בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; ואולם, יופחת משיעור העלייה כאמור שיעור הירידה של המדד שחל מאז המועד האחרון שבו עודכנו סכומים לפי סעיף זה בפועל, אם הייתה ירידה כאמור.

²² ס"ח התשמ"ד, עמ' 66; התשנ"ח, עמ' 98.
²³ ס"ח התשי"ו, עמ' 162; התשפ"ב, עמ' 994.

(ד) הודעה על הסכומים, ובכלל זה סכומי התגמולים המעודכנים לפי סעיף זה, תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של האגף.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי שר הביטחון, בהתייעצות עם הארגון היציג, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, במקרים חריגים, לשנות את שיעור העדכון של סכומים לפי סעיף זה, לתקופה מוגבלת שתיקבע, ובלבד ששיעור העדכון שייקבע כאמור לא יהיה שלילי; הודעה על הסכומים ובכלל זה סכומי התגמולים המעודכנים לפי סעיף קטן זה תפורסם באתר האינטרנט של האגף.

(ז) בסעיף זה –

"המדד" – הממוצע החצי שנתי של מדד השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר לפי מגזר, תת מגזר וענף כלכלי בסך כל השירותים הציבוריים (לוח ה/9) (בהגדרה זו – מדד השכר) שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – הלמ"ס);

"המדד הבסיסי" – מדד השכר שלפני המועד שבו בוצע לאחרונה עדכון סכומים לפי סעיף זה;
"המדד החדש" – מדד השכר בחצי השנה שלפני מועד העדכון."

(3) בסעיף 8, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) בסעיף זה, "הדרגה הקובעת" – סכום של 10,296.28 שקלים חדשים."

(4) בסעיף 10(א), במקום הסיפה החל במילים "בשיעור של" יבוא "בסכום של 4123.82";

(5) בסעיף 13ב(1), במקום הסיפה החל במילים "163.93% מסך" יבוא "תגמול חודשי בסכום של 5912.01 שקלים חדשים";

(6) בסעיף 29א, בסופו יבוא:

"(ג) לעניין עדכון סכום מענק הנישואין כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 36ב.1;"

(7) סעיף 36א – בטל;

(8) אחרי סעיף 36א1 יבוא:

"עדכון סכומים 36א2. סכומים שנקבעו בתקנות לפי סעיפים 38ב ו-33א(1) ו-33א(1) יעודכנו בהתאם להוראות לפי סעיף 36ב.1"

תחילה 37. תחילתו של חוק זה ב-1 לחודש שלאחר תום חודש מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

תחולה 38. סעיף 18א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 15 לחוק זה, יחול -

(1) לעניין נכה שניתנה לגביו החלטה בדבר זכאות לתגמול חודשי, לרבות החלטה על הגדלת תגמולים שבשלה הפך זכאי לתגמול חודשי, ביום התחילה ואילך;

(2) לגבי זכאותו של נכה לזכאות נוספת לפי הדין החדש, אלא אם כן הוא קיבל, ערב יום התחילה, הטבה דומה במהותה לפי הוראות אגף שיקום נכים.

39. (א) בסעיף זה –
תקנות ראשונות,
שמירת תוקף
והוראות מעבר
לעניין הטבות

"הדין החדש" – החוק העיקרי כנוסחו בחוק זה;

"הוראות אגף שיקום נכים" – הוראות ונהלים של משרד הביטחון שלפיהם ניתנו הטבות ערב יום התחילה;

"הטבה" – הטבה שניתנה ערב יום התחילה מכוח הוראות אגף שיקום נכים, המהווה זכאות נוספת כהגדרתה בדין החדש;

"הטבה חודשית" – הטבה שנקבע לגביה בהוראות אגף שיקום נכים שהיא ניתנת מדי חודש;

"הטבה עתית" – הטבה שנקבע לגביה בהוראות אגף שיקום נכים שהיא ניתנת אחת לפרק זמן כקבוע באותה הוראה;

"הטבה שנתית" – הטבה שנקבע לגביה בהוראות אגף שיקום נכים שהיא ניתנת אחת לשנה;

"הטבה לתקופה מוגבלת" – הטבה חודשית או הטבה שנתית שנקבע לגביה בהוראת אגף שיקום נכים כי היא ניתנת לתקופה מוגבלת כקבוע באותה הוראה.

(ב) (1) תקנות ראשונות לפי פרק שני¹, יובאו לאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת בתוך שנתיים מיום התחילה.

(2) עד יום כניסתן לתוקף של התקנות כאמור בפסקה (1), יחולו הוראות אגף שיקום נכים, ובלבד שאינן סותרות הוראה מהוראות הדין החדש.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב)(2) -

(1) בקשה לקבלת הטבה שביום התחילה טרם ניתנה החלטה לגביה, ימשיכו לחול לגבי הדיון וההחלטה בה הוראות אגף שיקום נכים ;

(2) הטבה שנקבע לגביה בהוראות אגף שיקום נכים כי היא ניתנת באופן חד-פעמי (בסעיף זה – הטבה חד פעמית), שהבקשה לקבלתה הוגשה במהלך שישה חודשים שקדמו ליום התחילה ובמועד האמור טרם ניתנה החלטה לגביה, תינתן לפי הדין החדש.

(ד) הטבה שניתנה לנכה או שהוחלט לאשרה מכוח הוראות אגף שיקום נכים, לפני יום התחילה – יראו אותה כאילו ניתנה, או הוחלט לאשרה כזכאות נוספת לפי הדין החדש, ויחולו הוראות אלה :

(1) ניתנה לנכה לפני יום התחילה הטבה חד פעמית מכוח הוראות אגף שיקום נכים – לא תאושר לו זכאות נוספת לאותה הטבה או להטבה הדומה לה במהותה, לפי הדין החדש, אלא אם כן נקבע בו אחרת ; ואולם, הוגשה הבקשה לקבלת ההטבה האמורה במהלך שישה חודשים שקדמו ליום התחילה, יהיה הנכה זכאי לקבלת ההפרש בין סכום הזכאות הנוספת כאמור לסכום ההטבה שקיבל כאמור ;

(2) ניתנה לנכה לפני יום התחילה הטבה שנתית או הטבה חודשית מכוח הוראות אגף שיקום נכים – יהיה זכאי להמשיך לקבלה לפי הוראות הדין החדש, ובלבד שהוא עומד בתנאים הנדרשים לקבלתה לפי הדין החדש ;

(3) על אף האמור בפסקה (2), מוסמכת ועדת החריגים לזכאות נוספת כהגדרתה בסעיף 9לח בדין החדש (בסעיף זה – ועדת החריגים), לאשר לנכה המשך מתן הטבה שנתית או הטבה חודשית, שניתנה לפי הוראות אגף שיקום נכים ערב יום התחילה, ולא נכללה בטעות בהוראות הדין החדש, והכל לתקופה ובתנאים שתקבע ועדת החריגים; לעניין פסקה זו, "הטבה" – הטבה שניתנה ערב יום התחילה מכוח הוראות אגף שיקום נכים ואינה מהווה זכאות נוספת כהגדרתה בדין החדש;

(4) ניתנה לנכה לפני יום התחילה הטבה לתקופה מוגבלת מכוח הוראות אגף שיקום נכים, וביום התחילה טרם הסתיימה התקופה לתיתה לפי אותן הוראות – ימשיך לקבלה עד תום התקופה לפי אותן הוראות, אלא אם כן נקבעה לעניין זה תקופה אחרת בדין החדש;

(5) ניתנה לנכה לפני יום התחילה הטבה עתית מכוח הוראות אגף שיקום נכים – ימשיך לקבלה לפי הוראות הדין החדש, ובלבד שפרק הזמן שעד לקבלת ההטבה העתית הבאה יימנה החל במועד שבו קיבל הנכה את ההטבה העתית הקודמת לפי הוראות אגף שיקום נכים;

(6) ניתנה לנכה, לפני יום התחילה, הטבה אחרת מכוח הוראות אגף שיקום נכים, שהגורם המוסמך לאשר אותה קבע לגביה שאינה הטבה כאמור בפסקאות (1) עד (5), יחולו לגביה הוראות הדין החדש או הוראות אגף שיקום נכים, לפי קביעת ועדת החריגים.

(ה) הוראות סעיף 9א(ו) בדין החדש ייכנסו לתוקף עם כניסתן לתוקף של תקנות מכוחו.

דברי הסבר

כללי

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף ההגדרות בחוק הנכים, ולהוסיף הגדרות נוספות נדרשות של מונחים שנעשה בהם שימוש בהצעת החוק.

עוד מוצע להחליף את הגדרת השכר הקובע המוגדרת כיום כך:

"השכר הקובע" – 179.3% מסך כל המשכורת המשתלמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 17 של הדירוג המינהלי ושאינ משתלמת לו תוספת למשכורתו בזכות בן משפחה".

השכר הקובע, כהגדרתו היום בחוק הנכים, הוא הבסיס לחישוב גובה התגמול הבסיסי המשולם מכוח סעיף 5 לחוק הנכים ותגמולים נוספים המשולמים מכוח החוק, וממנו נגזר

סכום התגמול הבסיסי לנכה בדרגת נכות 100%. מוצע לתקן את ההגדרה וחלף הפניה לשכר בדירוג המינהלי, מוצע לנקוב בסכום מדויק, כאשר הסכום יעודכן בהתאם למנגנון עדכון שיעור התגמולים המוצע בסעיף 9 להצעת חוק זו.

סעיפים 2 ו-9 סעיף 3 לחוק הנכים, שעניינו עדכון התגמולים הניתנים מכוח חוק הנכים, קובע לאמור:

"סמכות להעלות שיעורים

3. שר הביטחון רשאי בצו, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להעלות את שיעור השכר הקובע, את שיעור הדרגה הקובעת ואת שיעורי התגמולים המשתלמים על פי חוק זה."

מוצע לבטל את הסעיף האמור וההסדר הקיים בו, ולקבוע תחתיו הסדר חדש לעניין אופן עדכון התגמולים, במסגרת סעיף 17 המוצע.

בשנת 1986, על רקע שיעורי האינפלציה הגבוהים בשנים הקודמות, נקבע הסדר בין משרד הביטחון, משרד האוצר והארגון היציג של הנכים, שהוחל גם על המשפחות השכולות, שלפיו התגמולים הניתנים לפי חוק הנכים וחוק המשפחות (להלן – חוקי השיקום) יוצמדו למדד השכר בסקטור הציבורי-קהילתי (להלן – מדד השכר) ויעודכנו בהתאם לעליית מדד זה פעמיים בשנה (בחודשים אפריל ואוקטובר). עוד נקבע בהסדר האמור כי התגמולים יעודכנו רק במקרה של עלייה במדד השכר, ואילו במקרה של ירידה תובא זו בחשבון במועד העדכון הבא. כמו כן נקבע כי אם יוחלט על מתן תוספות שכר או תוספות יוקר לעובדי הסקטור הציבורי-קהילתי בתקופות שבין מועדי העדכון, הרי שגם הזכאים לפי חוקי השיקום יקבלו תוספות אלו באופן אוטומטי ובמועד העדכון הבא יקוזזו התוספות משיעור עליית מדד השכר, זאת כדי למנוע מצב של כפל תשלומים. ההסדר קיבל בשעתו את ברכתה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת.

בהתאם להסדר האמור, פעל משרד הביטחון לעדכון התגמולים, ערך את הצווים כנדרש והביאם לאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, לאחר הליך התייעצות עם שר האוצר.

בשל המצב הקיים היום בדין, הקובע הליך עדכון ארוך ומסורבל, נוצר עיכוב רב בעדכון התגמולים לזכאים. כך, לאחר פרסום מדד השכר, נדרש משרד הביטחון לבחון אם נדרשים קיזוזים בגין ירידות מדד השכר בעבר או תשלום תוספות שכר ותוספות יוקר; בהמשך, נדרש משרד הביטחון "לתרגם" את שיעור עליית מדד השכר לאחוז מהתגמולים והתשלומים השונים המשולמים לזכאים, לערוך צווים ותיקונים לתקנות שמכוח חוק הנכים, ולהביאם בפני שר האוצר, במסגרת חובת ההתייעצות, ולאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת. רק לאחר הליך זה ופרסום הצווים והתקנות ברשומות, מקבלים הזכאים את התגמולים בשיעורם המעודכן, לרבות הפרשים רטרואקטיביים. כל זאת כאשר מדד השכר, בשל אופיו ומהותו, ממילא מתפרסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה באיחור של כחצי שנה.

אשר על כן, מוצע לקבוע הסדר חדש, במסגרת סעיף 17 המוצע, הן לעניין סוג המדד שאליו

יוצמדו התגמולים והן לעניין הליך העדכון.

לעניין סוג המדד – מוצע לקבוע כי התגמולים יוצמדו לממוצע החצי שנתי (ממוצע של המדדים בחודשים ינואר עד יוני או יולי עד דצמבר) של מדד שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר לפי מגזר, תת מגזר וענף כלכלי בסך כל השירותים הציבוריים (לוח 5.9) שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – המדד), ויעודכנו פעמיים בשנה, בחודשים ינואר ויולי, בהתאם לשיעור עליית המדד שלפני העדכון (להלן – המדד החדש) ביחס למדד שלפני המועד שבו בוצע לאחרונה עדכון סכומים לפי סעיף זה (ר' סעיף קטן (א) המוצע). אם המדד ירד הרי שגובה התגמולים יישאר על כנו ובמועד העדכון הבא, שבו המדד יעלה, יעודכנו התגמולים בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד שלגביו בוצע עדכון בפועל (ר' סעיף קטן (ב) המוצע). אולם, במצב כאמור יופחת משיעור העלייה שיעור הירידה של המדד שחל מאז המועד האחרון שבו עודכנו התגמולים בפועל, אך זאת רק לגבי התגמולים המשולמים בעד התקופות שבהן הייתה ירידת מדד ושלא עודכנו בשל הכלל המוצע כאמור (ר' סעיף קטן (ג) המוצע). יובהר כי חישוב הממוצע החצי שנתי כאמור יבוצע עם פרסום המדד הסופי הראשון של החודש האחרון בחצי השנה האמורה, ויבוסס על אותו מדד ועל מדדי השכר של החודשים שקדמו לו, שהתפרסמו עד מועד פרסומו של אותו מדד.

לעניין הליך העדכון – מוצע שעדכון התגמולים ייעשה באופן אוטומטי ובלא הליך של חקיקת משנה כנדרש כיום. למען השקיפות מוצע כי סכומי התגמולים המעודכנים יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של אגף שיקום נכים במשרד הביטחון (להלן – אגף השיקום או האגף) (ר' סעיף קטן (ד) המוצע).

כמו כן, ולאור היתכנות לקיומן של אנומליות בלתי צפויות בהתנהגות המדד, כמו למשל בשל התפרצות אינפלציונית או בשל שינויים במדד שאינם משקפים עלייה אמיתית של השכר במשק, מוצע לקבוע כי שר הביטחון יוכל להורות במקרים חריגים, בהתייעצות עם הארגון היציג של הנכים ובהסכמת שר האוצר, ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, על עדכון בשיעור שונה מן השינוי שאירע במדד, ובלבד ששיעור העדכון שייקבע כאמור לא יהיה שלילי. הודעה על עדכון השיעור ועל סכומי התגמולים המעודכנים יפורסמו באתר האינטרנט של האגף (ר' סעיף קטן (ה) המוצע).

סעיף 3 סעיף 4 לחוק הנכים מזכה במענק חד-פעמי נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-10% ואינה עולה על 19% ושהגיש תביעתו לאחר יום ט' בטבת התשנ"ו (1 בינואר 1996). סעיף 4 לחוק הנכים מגדיר את אופן תשלום התגמולים שזכאי נכה שתחילה נקבעה לו דרגת נכות בשיעור של 10% עד 19% ושולם לו מענק חד פעמי כאמור, ובהמשך הועלתה דרגת נכותו לשיעור של 20% לפחות. מוצע לתקן את סעיף 4 כאמור ולקבוע כי אותו נכה יהיה זכאי גם לזכאויות הנוספות שיעוגנו בהצעת חוק זו.

סעיף 4 סעיף 4 לחוק הנכים קובע כי נכה הזכאי למענק חד-פעמי בהתאם לסעיף 4 לחוק, לא ישולם לו כל תגמול אחר לפי החוק. בהתאם לכלל זה, ולאור עיגון ההטבות המוצע כעת, מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע כי נכה כאמור לא יהיה זכאי גם לכל זכאות

נוספת לפי חוק הנכים.

סעיפים 5 ו-6 סעיף 6 לחוק הנכים קובע את התנאים לתשלום תגמול לנכה מחוסר פרנסה ואת שיעורו וסעיף 7(א) לחוק קובע את התנאים לתשלום תגמול לנכה שהוא נצרך, כהגדרתו בחוק הנכים, ואת שיעורו. סעיף 6(ג) לחוק הנכים קובע לאמור:

"(ג) "תגמול מחוסר פרנסה" –

(1) לנכה שדרגת נכותו מ-10% עד 18% – 70.9% מהדרגה הקובעת, ואם יש לנכה ילד – 103.6% מהדרגה הקובעת;

(2) לנכה שדרגת נכותו מ-19% עד 39% – 103.6% מהדרגה הקובעת, ואם יש לנכה ילד – 147.7% מהדרגה הקובעת;

(3) לנכה שדרגת נכותו מ-40% עד 100% – 147.7% מהדרגה הקובעת, ואם יש לנכה ילד – 191.5% מהדרגה הקובעת;

"הדרגה הקובעת" – סך כל המשכורת המשתלמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 22 של הדירוג המינהלי ושאינ משתלמת לו תוספת שכר בזכות בן משפחה."

סעיף 7(א) לחוק הנכים קובע לאמור:

"תגמולים מיוחדים

7. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50% והוא נצרך, ישולמו לו – במקום התגמולים האמורים בסעיפים 5 ו-6 – 218.6% מסך כל המשכורת המשתלמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 22 של הדירוג המינהלי ואם יש לנכה ילד – 242.7% מהדרגה הקובעת."

מוצע לתקן את הסעיפים הקטנים האמורים ולהחליף את ההסדר הקיים בהם אשר קובע את אופן חישוב תגמולים לנכה מחוסר פרנסה ונכה נצרך בדרך הפניה לשכר בדירוג המינהלי, ובמקומו לקבוע הסדר חדש שנוקב בסכום מדויק. על כן מוצע לבטל את הגדרת "הדרגה הקובעת" שלפיה נקבע גובה תגמולים אלה, ובמקומה לנקוב בסכומים מדויקים לפי דרגת נכות ונסיבות אחרות, כאמור בסעיפים 6(ג) ו-7(א) לחוק, שיעודכנו אוטומטית בהתאם למנגנון עדכון התגמולים המוצע בסעיף 9 להצעת החוק.

עוד מוצע לתקן את סעיף 7(ד) לחוק הנכים שעניינו תוספת לתגמול לנכה בעל דרגת נכות מיוחדת, ולקבוע כי התקנות שיותקנו מכוח סעיף קטן זה, בעניין קביעת דרגת נכות מיוחדת, יותקנו רק לאחר התייעצות עם שר האוצר.

סעיף 7סעיף 7ד לחוק הנכים שעניינו מתן תוספת לתגמול לנכה עקב פרישה מוקדמת, קובע לאמור:

"תוספת מיוחדת עקב פרישה מוקדמת

7ד. נכה בן 50 שנים או יותר, שנתקיימו בו הוראות סעיף 7ג ואשר פרש כליל מעבודתו או ממשלח ידו, ורופא שמינה שר הבטחון קבע באישור קצין תגמולים, שאינו מסוגל לעבוד בעבודה כלשהי או לעסוק במשלח יד כלשהו, תשולם לו תוספת לתגמוליו בהתאם לגילו, שלא תעלה על 135.3% מן המשכורת המשולמת לעובד המדינה שדרגת משכורתו היא 17 של הדירוג המינהלי, והכל בשיעורים ובאופן שייקבעו בתקנות, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת."

ההסדר הקיים כיום בסעיף קובע את ה התוספת המרבית לתגמולים לנכה שפרש כליל מעבודתו או ממשלח ידו מחמת הנכות ואינו מסוגל לעבוד מחמת הנכות, בדרך של הפניה לשכר בדירוג המינהלי. מוצע לקבוע במקום ההפניה כאמור, סכום מרבי של תוספת כאמור. סכום זה יעודכן בהתאם למנגנון העדכון המוצע בסעיף 17 לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 9 להצעת החוק

סעיף 8 לאור הוספת הגדרה בסעיף 1 לחוק הנכים של "אגף שיקום נכים" או "האגף", מוצע לתקן בהתאם את סעיף 7ה1 לחוק.

סעיף 10 במסגרת סעיף זה מוצע לעגן בפרק חדש שעניינו זכאויות נוספות, פרק שני1 המוצע, שורה ארוכה של הטבות הניתנות כיום מכוח ההוראות הפנימיות של אגף השיקום בתחום הרכב והניידות ובתחום הדיור. הזכאויות המעוגנות בפרק זה הן אלו הניתנות בדרך כספית, בצורת תשלום, מימון, החזר הוצאה שהוצאה בפועל, מענק או מילווה, או בדרך אחרת כגון מתן הזכאות ישירות.

לפרק שני1 המוצע מוצע לקבוע במסגרת פרק שני1 המוצע, לצד כל זכאות נוספת את מבחני הזכאות לפי דרגת הנכות וסוג הנכות, את מהות ההטבה והיקפה ואת אמות המידה העיקריות לנתינתה, הכול כאמור בהוראה הפנימית הקובעת אותה ובשינויים ובהרחבות שנקבעו. ככלל, שיעורי הזכאויות הנוספות וסכומן קבועים אף הם לצד כל זכאות נוספת, זאת למעט אותן זכאויות נוספות שמוצעת דרך אחרת לקביעתן.

לסימן א' בסימן זה מוצע לקבוע הוראות כלליות למתן זכאויות נוספות שיחולו על כל הזכאויות הנוספות הניתנות לפי פרק שני1 המוצע.

לסעיף 9א המוצע מוצע כי שר הביטחון יקבע בתקנות תנאים נוספים למתן הזכאויות הנוספות, נוסף על התנאים לפי פרק שני1 המוצע, לרבות תנאים לעניין הוכחת הזכאות לקבלתן, וכן את היקפן של האוכלוסייה הזכאית והתקופה עבורה ניתנת הזכאות הנוספת, שיעור הזכאויות הנוספות, דרכי הגשת הבקשה לקבלתן ואופן נתינתן, דרכי ההוכחה לעמידת המבקש באמות המידה הקבועות בחוק הנכים, ואם קבע השר בתקנות כי הזכאות הנוספת תינתן בדרך של מתן סיוע כספי – האם ישולם בסכום חד-פעמי או בשיעורים. שר הביטחון יהיה רשאי לקבוע את התנאים, השיעורים והיקפי הסיוע כאמור לפי דרגת הנכות, סוג הנכות, מצבו הרפואי של הנכה עקב נכותו ומצבו הכלכלי, האישי והמשפחתי (ר' סעיף קטן (ב) רישא כנוסחו המוצע). יובהר כי התקנות שייקבעו לפי סעיף קטן זה לא יאפשרו להעניק שיעורים והיקפי סיוע מעל סכומי הזכאות הנוספת והיקפי הסיוע לפי החוק לעניין אותה דרגת נכות, להגדיל את היקף האוכלוסייה הזכאית, להאריך את תקופת הזכאות או ליתן זכות כלשהי מעבר לקבוע בחוק זה (ר' סעיף קטן (ב) סיפה כנוסחו המוצע), וכן לקבוע בתקנות זכאויות נוספות, שעל אף שאושרו לנכה, ישולמו או יינתנו לאדם אחר (ר' סעיף קטן (ד) המוצע).

כמו כן מוצע להסמיק את שר הביטחון לקבוע בתקנות האמורות אם זכאות נוספת תינתן לנכה שאינו תושב ישראל (ר' סעיף קטן (ו)1) המוצע). לעניין זה מוצע להגדיר את המונח "תושב ישראל", כמי ששהה בישראל או באזור יהודה והשומרון 183 ימים במהלך השנה

האחרונה שבה התמלאו התנאים המזכים את הנכה בזכאות הנוספת (ר' סעיף קטן (ו)(2) המוצע).

כן מוצע לקבוע כי שר הביטחון יוכל לקבוע בתקנות האמורות כי זכאות נוספת שזכאי לה נכה לפי פרק שני לא תינתן לו, או שתינתן בתנאים, אם אותו נכה זכאי לזכות דומה לפי חוק המשפחות (ר' סעיף קטן (ז) המוצע).

עוד מוצע לקבוע כי זכאות נוספת לפי פרק זה תשולם או תינתן רק לנכה שאושרה לו אותה הזכאות לפי הוראות פרק שני המוצע, לאחר שנמצא כי התקיימו לגביו כל התנאים שנקבעו לפי החוק (ר' סעיף קטן (ד) המוצע).

כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) המוצע כי הזכאויות הנוספות יוצמדו למדד המחירים לצרכן כך שהן יעודכנו בתחילת כל שנה לפי שיעור עליית המדד, אלא אם כן תיקבע בחוק או בתקנות שיטת הצמדה אחרת לגבי זכאות נוספת מסוימת. אם המדד ירד, לא יופחתו סכומי הזכאויות הנוספות והם ייוותרו על כנם, כך שבמועד העדכון הבא, אם המדד יעלה, יעודכנו סכומי ההטבות ביחס למדד שהיה במועד העדכון בפועל האחרון (ר' סעיף קטן (ג)(1) המוצע). עם זאת מוצע כי שר הביטחון, באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, יהיה רשאי לקבוע לגבי זכאות נוספת מסוימת דרך עדכון אחרת (ר' סעיף קטן (ג)(2) המוצע).

נוסף על כך מוצע לקבוע כי סכום זכאות נוספת שעודכן כאמור יעוגל כלפי מעלה לשקל החדש הקרוב, וכן כי סכומי הזכאויות הנוספות המעודכנות יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של אגף השיקום (ר' סעיף קטן (ג)(3) ו-(4) המוצע).

בסעיף קטן (ח) המוצע, מוצע לקבוע כי מי שתובע זכאות נוספת לפי סימנים ב' ו-ג' לפרק שני המוצע, יגיש בקשה לקצין התגמולים שמונה על ידי שר הביטחון, שיהיה בעל הסמכות לאשר את הבקשה או לדחותה. זאת, למעט זכאויות נוספות המפורטות בתוספת השנייה לחוק הנכים המוצעת הניתנות לנכים העומדים באמות המידה לקבלתן ללא צורך בהגשת בקשה.

לסימן ב' בסימן זה מפורטות זכאויות נוספות לדיור הכוללות, בין השאר, סיוע בשכר דירה, רכישת דירה ראשונה או החלפתה, שיפוצים והתאמות בדירה לצרכי הנכה עקב נכותו וסיוע נוסף בתחום הדיור. כן מפורטות אמות המידה לקבלת הסיוע לדיור ושיעורן בהתאם לסוגי הנכויות ודרגות הנכות המזכות בקבלת הסיוע האמור.

לסעיף 9ב המוצע

להגדרה "דירה" – מוצע להגדיר לעניין סימן ב' המוצע, "דירה" כהגדרתה בחוק הלוואות לדיור, התשנ"ב-1992 (להלן – חוק הלוואות לדיור), המוגדרת כך: "חדר או מערכת חדרים המשמשים או שנועדו לשמש יחידה שלמה ונפרדת למגורים".

להגדרה "מחוסר דיור" – בסימן ב' המוצע מספר סעיפים העוסקים במתן סיוע לנכה שהוא מחוסר דיור: סעיפים 9א(א) ו-9ד המוצעים שעניינם מתן סיוע בתשלום שכר דירה, סעיף 9ה המוצע שעניינו סיוע לרכישת דירה ראשונה, סעיף 9יג המוצע שעניינו סיוע בשיכונן של נכה מחוסר דיור וסעיף 9יד המוצע שעניינו מענק דיור לנכה בעל דרגת נכות

מיוחדת. מוצע על כן לקבוע קריטריונים לבחינת הקביעה מיהו מחוסר דיור בדרך של קביעת הגדרה של מחוסר דיור, שהוא נכה הזכאי לקבלת הלוואה לדיור לפי חוק הלוואות לדיור, שאין לו דירה ושלא הייתה בבעלותו, המלאה או החלקית, דירה בעשר השנים שקדמו להגשת הבקשה לסיוע בדיור.

לסעיפים 9 עד 9טו המוצעים בסעיפים מוצעים אלה מפורטות 13 זכאויות נוספות הניתנות לדיור, כשלגבי כל זכאות נוספת קבוע שיעורה ומפורט מי רשאי לקבלה, מועדי נתינתה, אמות המידה המרכזיות לקבלתה ודרכי נתינתה: במילוה, במענק או בדרך אחרת. הסיוע מתייחס לנושאים אלה: שכר דירה והוצאות הכרוכות במעבר לדירה שכורה, רכישת דירה ראשונה או החלפתה, כיסוי של הלוואת משכנתה, עריכת שיפוצים (כאשר בעניין זה הזכאות מתחדשת בחלוף 10 שנים ממועד קבלת הסיוע לפי סעיף 9 המוצע בפעם האחרונה), התארגנות ראשונית, הסדרת שיכונן של נכה, סיוע להתאמת דירה לצרכי הנכה עקב נכותו, רכישת מעלון בדירה בה מתגורר הנכה בפועל (בין שהיא דירתו או דירת הוריו) ומימון אחזקת מעלית. יובהר כי מי שקיבל סיוע לשם החלפת דירה לפי סעיף 9 המוצע לא יוכל לקבל לאחר מכן סיוע לשם חידוש חוזה חכירה בדירה, ולהיפך.

כמו כן, מפורטות זכאויות נוספות הניתנות לנכים בעלי דרגת נכות מיוחדת בלבד, ובכלל זה מענק לרכישת דירה (ר' סעיף 9יד המוצע), וכן מפורטות שבע זכאויות נוספות (ר' סעיף 9טו המוצע) ביניהן סיוע לצורך אחזקת הדירה, רכישת דוד שמש, התקנת שער חשמלי והתאמת דירת הורי הנכה למגבלות הרפואיות הנובעות מנכותו, אף אם הוא אינו מתגורר בה.

לסעיף 9טז המוצע מוצע לעגן בחוק הנכים את פעילותה של הוועדה המייעצת לדיור ולקבוע את סמכויותיה להמליץ לקצין התגמולים, במקרים מיוחדים, להיענות לסיוע בדיור לנכה שאינו עומד בתנאים לקבלת הסיוע, או להיענות לבקשה לסיוע בהיקף גדול מהקבוע בחוק הנכים לנכה כאמור וכן לנכה שעומד בתנאים (ר' סעיף קטן (א) המוצע). עוד מוצע שהרכב הוועדה ודרכי פעולתה ייקבעו בתקנות, וזאת ובלבד שאחד החברים בה יהיה נציג הארגון היציג של הנכים, שייבחר על ידי הארגון. (ר' סעיף קטן (ב) המוצע). יובהר כי קצין התגמולים אינו רשאי לאשר זכאות נוספת בניגוד להמלצת הוועדה המייעצת, אלא במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו (ר' סעיף קטן (ג) המוצע). ועדה דומה בהרכבה ובסמכויותיה פועלת היום במשרד הביטחון מכוח הוראות פנימיות של המשרד.

לסימן ג' המוצע בסימן זה מפורטות הטבות לניידות הכוללות, בין השאר, סיוע לרכישת רכב רפואי, סיוע להחלפת רכב רפואי, דמי ניידות חודשיים והטבות נלוות. כן מפורטות אמות המידה לקבלת הסיוע לניידות ושיעורן בהתאם לסוגי הנכויות ודרגות הנכות המזכות בקבלת הסיוע האמור.

לסעיפים 9יח ו-9יט המוצעים מוצע להוסיף סעיף הגדרות לסימן, סעיף 9יח המוצע, שיגדיר מונחים שנעשה בהם שימוש בסימן ב' המוצע.

בסעיף 9יט המוצע, מוצע לקבוע חמש רמות סיוע שונות לרכישת רכב רפואי הניתנות לנכים, שדרגת נכותם קבועה לפי סוג נכות ומהות נכותם. בפסקה (1) של סעיף 9יט מוצעת רמת סיוע 1, בסך של עד 139,000 שקלים חדשים, לנכה העונה על אחד מן התנאים המפורטים בפסקאות משנה (א) עד (ה) של אותה פסקה. בפסקה (2) מוצעת רמת סיוע 2, בסכום גבוה יותר, לנכים שנכותם חמורה יותר, וכך הלאה.

לסעיפים 9כ ו-9כא המוצעים בסעיפים מוצעים אלה קבועים העקרונות לאופן מתן הסיוע לרכישת רכב רפואי ראשון, כך ש-85% מעלות הרכב הרפואי יינתן במענק והיתרה בהלוואה, ובלבד שנרכש רכב חדש (ר' סעיף 9כ המוצע) וכן קבועים הכללים למתן סיוע להחלפת הרכב הרפואי, לרבות תדירות ההחלפה (ר' סעיף 9כא המוצע).

לסעיפים 9כב עד 9כה המוצעים בסעיפים מוצעים אלה מפורטים עקרונות וכללים נוספים הנוגעים למתן הסיוע לניידות, ובכלל זה איסור על העברת הרכב הרפואי או שיעבודו ללא אישור מראש ובכתב של אגף השיקום (ר' סעיף 9כב המוצע), חובת עריכת ביטוח (ר' סעיף 9כג המוצע), כללים למניעת מתן כפל זכויות (ר' סעיף 9כד המוצע), והסדר לזכאות נוספת לניידות לנכה בעל דרגת נכות זמנית (ר' סעיף 9כה).

לסעיפים 9כו עד 9לא המוצעים סעיפים מוצעים אלה מפרטים את הזכאות לדמי ניידות חודשיים ושיעורם בהתאם לדרגת הנכות וסוג הנכות, וכן זכויות נוספות לניידות. כך, בסעיף 9כו המוצע מפורט שיעור דמי הניידות כאמור לנכה שבבעלותו רכב רפואי, וסעיף 9כז המוצע קובע את מנגנון עדכון דמי הניידות.

בסעיף 9כח המוצע, מוצעות זכויות נוספות לנכה שבבעלותו רכב רפואי, ובכלל זה השתתפות בתשלום דמי ביטוח שנתיים, השתתפות במימון אגרת הרישוי, סיוע במימון אבזרי עזר לרכב וסיוע לרכישת מערכת איכון ואיתור לרכב ותשלום דמי מנוי שנתיים.

סעיף 9כט המוצע קובע את הזכאות לסיוע במימון שיעורי נהיגה ומבחני נהיגה לנכה הזכאי לרכב רפואי.

סעיף 9ל המוצע קובע את הזכאות לדמי ניידות גם לנכה הזכאי לרכב רפואי אך לא רכב רכב כאמור.

סעיף 9לא המוצע קובע זכאות נוספת לניידות לנכים שהוכרו בשל החמרת מחלה, תוך פירוט אמות המידה וסוגי הנכויות המזכות בקבלת הסיוע.

לסעיף 9לב המוצע סעיף מוצע זה מסדיר את הזכאות הנוספת לניידות לנכים בעלי דרגת נכות מיוחדת. בסעיפים קטנים (א) עד (ג) המוצעים מוסדרת זכאות נכים כאמור לקבלת רכב רפואי בבעלות המדינה והחלפתו תוך פירוט רמות הסיוע השונות לפי סוגי הפגימה. בסעיף קטן (ד) המוצע מוסדרת זכאותם לדמי ניידות החודשיים בשיעורים הקבועים בסעיף, וזאת במקום דמי הניידות המשתלמים לפי סעיף 9כו המוצע, ואופן עדכוןם. בסעיפים קטנים (ה) ו-(ו) מוסדרות זכויות נוספות לניידות, לרבות הזכות לרכוש מהמדינה את הרכב הרפואי הישן בעלות מופחתת.

לסעיפים 9לג עד 9לו המוצעים בסעיפים מוצעים אלה מפורטות זכויות נוספות בתחום הניידות וכללים לקבלתן. כך, בסעיף 9לג מוצע לקבוע זכאות למימון רכישה

והתקנה של אבזרי עזר ומימון שיעורי נהיגה ומבחן כשירות לנכה שאינו זכאי לרכב רפואי לפי סימן ב' המוצע, אך לפי קביעת המכון הרפואי לבטיחות בדרכים עקב נכותו עליו להתקין אבזרי עזר ברכבו כתנאי למתן רישיון נהיגה.

בסעיף 9לד מוצע כי נכה הזכאי לרכב רפואי לפי סימן זה והמבקש לעבוד לפרנסתו בעיסוק המחייב החזקת רכב, ובכלל זה רכב המשמש כמונית ורכב המשמש ללימוד נהיגה, יקבל סיוע לרכישת רכב רפואי שיקומי, שישמש אותו לצורך עיסוק כאמור, בתנאים ובסכומים שיקבע שר הביטחון בתקנות, במקום סיוע לרכישת רכב רפואי.

בסעיף 9לה מוצע הסדר שיחול במקרה של פטירת נכה שרכש רכב רפואי לפי חוק הנכים והרכב עבר לידי בן משפחתו של הנכה כדין. במסגרת ההסדר המוצע יקבל בן המשפחה כאמור סיוע בתשלום הוצאות אחזקת הרכב (השתתפות במחצית מדמי הביטוח להם היה זכאי הנכה בחייו וכן השתתפות בתשלום אגרת רישוי), ככל שהוא מקבל תגמול לפי סעיף 20א לחוק הנכים ולא הוכר לפי חוק המשפחות.

סעיף 9לו המוצע מאפשר לקצין תגמולים לאשר השאלה זמנית של רכב חלופי ממאגר הרכב של משרד הביטחון לנכה שהוא בעל דרגת נכות מיוחדת או לנכה פגוע גפה תחתונה בתנאים המפורטים באותו סעיף.

לסעיף 9לז המוצע מוצע לעגן בחוק הנכים את ועדת החריגים לניידות הפועלת כיום מכוח ההוראות הפנימיות של משרד הביטחון, תוך פירוט סמכויותיה. בין סמכויותיה המוצעות בסעיף קטן (א), ועדת החריגים לניידות תהיה מוסמכת לאשר סיוע לנכה בסכום העולה על הסיוע שהוא זכאי לו אם מצאה כי הוא נדרש לרכב בעלות גבוהה יותר עקב נכותו, עקב מאפיינים גופניים מיוחדים או עקב הרכב משפחתי מיוחד. לעניין זה יקים שר הביטחון ועדת מומחים אשר תחווה דעתה המקצועית לגבי הצורך ברכב המותאם, כגון מבחינת מבנה וגובה הרכב, לצרכי הנכה הנובעים מנכותו או ממאפיינים פיזיים שלו (ר' פסקה (1) המוצעת).

כמו כן מוצע כי הוועדה תהיה מוסמכת לאשר זכאות נוספת לניידות, בתנאים ובהיקף שתקבע, לנכה שאינו זכאי לכך לפי סימן ג' המוצע. זאת רק אם רופא מוסמך ראשי קבע כי קיים יסוד סביר להניח שיוארך תוקף דרגת הנכות הזמנית שנקבעה לנכה – אם נקבעה לו דרגה כאמור לתקופה קצרה מהנדרש לפי סעיף 9כה(א) המוצע – או כי דרגת הנכות שנקבעה לו בידי ועדה רפואית לפי סעיף 10 לחוק הנכים, ושאינה מזכה בזכאות נוספת לניידות לפי סימן ג' המוצע, מותאמת מבחינת סעיף הליקוי, לפי קביעת הוועדה הרפואית, לדרגת נכות המקנה זכאות לסיוע בניידות לפי סימן ג' המוצע. (ר' פסקה (2) המוצעת)

הרכב הוועדה וסדרי עבודתה ייקבעו בתקנות שיקבע שר הביטחון, בכפוף לכך שאחד החברים בה יהיה נציג הארגון היציג של הנכים, שייבחר על ידי הארגון. (ר' סעיף קטן (ב) המוצע).

לסימן ד'

לסעיף 9לח המוצע מוצע להסמיק את שר הביטחון להקים ועדת חריגים לזכאות נוספת תוך פירוט סמכויותיה. הוועדה תהיה מוסמכת לאשר, במקרים חריגים ומטעמים

מיוחדים שיירשמו, הגדלת הסכום הכספי לזכאות נוספת מסוימת לנכה במקרים פרטניים, ובלבד שהנכה עמד בתנאים לקבלת אותה זכאות נוספת. כמו כן מוצע כי הוועדה תהיה מוסמכת לאשר מתן זכאות נוספת המנויה בתוספת שלא ניתנה לנכה הזכאי לה, בעד תקופה העולה על שבע שנים, בניגוד לאמור בסעיף 18א(א) (המוצע), וכן מתן זכאות נוספת לנכה שאינו זכאי לה שכן אינו עומד בהגדרת "תושב ישראל". עוד מוצע שהרכבה ודרכי פעולתה של הוועדה ייקבעו בתקנות.

שר הביטחון יקבע את הרכבה וסדרי עבודתה של ועדת החריגים, ובלבד שאחד החברים בה יהיה נציג הארגון היציג של הנכים, שייבחר על ידי הארגון, וכן יקבע את שיעורי ההגדלה המרביים שהוועדה יכולה לאשר ואת אמות המידה לאישור זכאויות נוספות על ידה.

לסימן ה'

לסעיפים 9לט ו-9מ המוצעים בסעיפים אלה מוצעות הוראות המשותפות לוועדה המייעצת לדיור המוקמת מכוח סעיף 9טז המוצע, לוועדת החריגים לניידות המוקמת מכוח סעיף 9לז המוצע ולוועדת החריגים לזכאות נוספת המוקמת מכוח סעיף 9לח (להלן – הוועדות), שהן הוראות המקובלות בחקיקה לגבי ועדות ומועצות המוקמות בחוק.

בסעיף 9לט מוצע לקבוע כללים המסדירים את תחולת הכלל בדבר מניעת ניגוד עניינים של חברי הוועדות ולקבוע כי לא ימונה לחבר אחת מהוועדות ולא יכהן בה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר אחת מהוועדות לבין עניין אחר או תפקיד אחר שלו (ר' סעיף קטן (ב) המוצע). כמו כן מוצע לקבוע שחבר אחת מהוועדות לא יטפל בנושאים שבהם הוא עלול להימצא במישרין או בעקיפין במצב של ניגוד עניינים (ר' סעיף קטן (ג) המוצע). עוד מוצע לקבוע כי ניגוד עניינים יוגדר ככזה הן כאשר מדובר בעניין אישי של חבר אחת מהוועדות או של קרובו והן כאשר מדובר בתפקיד אחר של אותו אדם.

מאחר שאחד מחברי הוועדות על פי החוק המוצע הוא נציג ארגון הנכים, ומאחר שחברותו של חבר זה בוועדות היא חשובה ובעלת תועלת, בין השאר כדי שייצג ויביא בפני חברי הוועדות גם את זווית הראייה של אותו מגזר או אוכלוסייה שאותם הוא מייצג, מוצע לקבוע כי במצב כאמור אין לראות ניגוד עניינים בעצם העובדה שחבר הוועדות מייצג גוף או ציבור מסוים. ואולם, לא מן הנמנע שעניין אישי של אותו נציג יעורר חשש לניגוד עניינים אישי, גם אם עניין זה קשור לעניינו הכללי של הארגון וחברי הארגון אותם הוא מייצג.

בסעיף 9מ מוצע להחיל על חברי הוועדות שאינם עובדי מדינה שורה של דינים שמטרתם היא ככלל שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי ושמירת עצמאותם המקצועית. זאת כיוון שמעמדן של הוועדות מחייב כי חבריה יעמדו בכללים המחמירים הנהוגים בשירות המדינה. כך, מוצע להחיל על חברי הוועדות את חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם – 1979 ואת חוק העונשין, התשל"ז-1977 – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור, מאחר שהוועדות מוסמכות להעניק הטבות לנכים ספציפיים ועל חברי הוועדות מוטלת חובה

לשמור על טוהר המידות בכהונתם בוועדה בעלת סמכות שלטונית. כך, יחולו על חברי הוועדה הכללים החלים על עובד הציבור בשורה של עבירות פליליות, ביניהן העבירה של מרמה והפרת אמונים, גילוי בהפרת חובה, שימוש לרעה בכוח המשרה, לחץ של עובד ציבור וגניבה בידי עובד ציבור. בנוסף, החלת הגדרת "עובד ציבור" על חברי הוועדות נועדה גם לתת הגנה מוגברת לחברי הוועדות בכהונתם בוועדות, ביניהן החלת העבירה של תקיפת עובד ציבור, הפרעה לעובד ציבור והעלבת עובד ציבור על חברי הוועדות בקשר לתפקידם בוועדות.

לגבי פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, יובהר כי משמעות החלתה על חברי הוועדות שאינם עובדי המדינה נוגעת בעיקרה ל"תעודת עובד ציבור", כפי שבאה לידי ביטוי בסימן ג' בפרק ב' לפקודה בו נקבע בין השאר כי בית המשפט רשאי לקבל כראיה תעודה על דבר שנרשם במסמך רשמי, וכי התעודה תהיה חתומה בידי עובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה (סעיף 23 לפקודה), וכי דין תעודת עובד הציבור כדין עדות, כלומר, עובד הציבור לא נדרש להתייצב לעדות בבית המשפט, אלא אם כן יידרש להיחקר בחקירה נגדית (סעיף 25 לפקודה). תכליתן של ההוראות העוסקות בתעודת עובד ציבור היא לחסוך מעובדי הציבור את הצורך להגיע לבתי משפט באופן תכוף ולטלטל את המסמכים לבית המשפט, וכך למנוע שיבוש של עבודת המנהל.

לעניין המגבלה על הזכות להתמודד לכנסת יצוין כי בהתייחס לחברי ועדות שאינם עובדי המדינה תחול, המגבלה הקבועה בסעיף 56(ב) לחוק הבחירות לכנסת, כפי שהיא חלה ביחס לעובדי מדינה שאינם בכירים.

לגבי חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), תשי"ט-1959 – החוק מתייחס לקטגוריות שונות של עובדי המדינה ומחיל עליהן איסורים שונים. כפי שקובע ההסדר בסעיף, על חברי הוועדות שאינם עובדי המדינה, יחולו החובות והאיסורים החלים מכוח החוק על כלל עובדי המדינה – איסור על השתתפות בבחירות (למעט חשאיות) ב"גוף בוחר" (סעיף 3א); איסור לעסוק בפעילות מפלגתית בתחומם של נכסי הציבור (סעיף 3ב); איסור לארגן הפגנה או תהלוכה בעלת אופי מדיני (סעיף 4); איסור להתרים כספים זולת לאוצר המדינה (סעיף 5).

לגבי חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969 – חוק זה קובע שורה של מגבלות על מעבר של פורש משירות הציבור אל גופים אשר הפורש עסק בעניינם או היה מעורב במתן זכות להם במסגרת תפקידו הציבורי. זאת, בהתאם למטרתו של החוק, שהיא שמירה על טוהר המידות ואמון הציבור במערכת, ומניעת תופעות שליליות הכרוכות בניצול קשרים אישיים של עובד הציבור שרכש בתוקף תפקידו לפני פרישתו.

סעיף 11 מוצע לתקן את סעיף 14 לחוק הנכים שעניינו איסור העברת תגמולים שניתנים לנכה מכוח חוק הנכים.

לפסקה (2) סעיף 14(א) לחוק הנכים מטיל איסור על נכה להעביר לאחר את זכותו לתגמול, לתתו בערבות או לשעבדו כל שיעבוד שהוא. מוצע שאיסור כאמור יחול גם על זכאות נוספת מכוח פרק שני המוצע.

לפסקה (3) סעיף 14(ב) לחוק הנכים קובע לאמור :

"על אף האמור בסעיף קטן (א) רשאי קצין תגמולים לנכות מן התגמול של נכה דמי חברות לטובת ארגון, שהוכרז על ידי שר הביטחון כארגון יציג של נכים, ותשלומים לקרן לעזרה הדדית של אותו ארגון וכן דמי השתתפות בביטוח חיים הדדי ובביטוח סיעוד הדדי, שסידר הארגון."

סעיף קטן זה מסמיך את קצין התגמולים לנכות מהתגמול המשולם לנכה, דמי חבר לארגון היציג, הוא ארגון נכי צה"ל, תשלומים לקרן עזרה הדדית של אותו ארגון וכן דמי השתתפות בביטוח חיים הדדי ובביטוח סיעודי הדדי שסידר ארגון נכי צה"ל. בפועל מנוכים מהתגמול, לאחר קבלת הסכמת הנכה, גם דמי חברות ב"בתי הלוחם" המופעלים על ידי ארגון נכי צה"ל, וכן הלוואות הניתנות לנכים באמצעות הארגון.

על מצב זה נמתחה ביקורת מצד מבקר המדינה שקרא להסדיר את ביצוע הניכויים האמורים בחקיקה. לפיכך מוצע להחליף סעיף קטן זה ולעגן בחוק הנכים את המצב הקיים, אך להתנות את הניכויים לצורך חברות בבית הלוחם והחזר הלוואות כאמור, בקבלת בקשה מפורשת בכתב מצד הנכה, ולבצע ניכויים אלה רק לאחר ביצוע ניכויים אחרים על פי כל דין (ר' סעיף 14(ב1) כנוסחו המוצע). כמו כן, מוצע כי גם בן משפחה של נכה שנפטר הזכאי לתגמולים לפי סעיף 20א יוכל לבקש לבצע ניכויים מתגמוליו לטובת הארגון היציג של הנכים.

לפסקה (4) סעיף 14(ג) לחוק הנכים קובע כי שר הביטחון, באישור ועדת העבודה של הכנסת, יקבע בתקנות את הסכום המקסימלי שמותר לנכות כל חודש מתגמוליו של הנכה לפי סעיף 14(ב). לאור הוספת סעיף 14(ב1) כאמור, מוצע כי הוראת סעיף 14(ג) לחוק הנכים תחול גם לגבי הסכומים שניתן לנכותם לפי סעיף 14(ב1) המוצע, זאת כדי שלא ניתן יהיה לנכות מעבר לסכומים שייקבעו כסכומים מקסימליים.

סעיף 12 סעיף 15 לחוק הנכים קובע איסור על עיקול של תגמול. לאור עיגון ההטבות בחוק, מוצע לקבוע כי גם את הזכאויות הנוספות לא ניתן יהיה לעקל.

סעיף 13 סעיף 16 לחוק הנכים קובע לאמור :

"עיקוב תגמול

16. שולמו לנכה כספים למעלה מן התגמול המגיע לו, רשאי קצין תגמולים לעכב את תשלומו של תגמול המגיע לנכה, עד אשר הסכום שעוכב יהיה שווה לאותם הכספים; ובלבד שבשום חודש לא יעוכב סכום העולה על שליש התגמולים המגיעים לנכה באותו חודש."

עם עיגון הזכאויות הנוספות שישולמו לנכים לפי הוראות חוק הנכים, נדרש להבהיר כי סמכות קצין התגמולים לנכות תשלומי יתר חלה גם על תשלומי יתר של הזכאויות הנוספות, וזאת בהתאם למצב הנוהג בפועל. לפיכך מוצע להחליף את הסעיף האמור ולהגדיר בסעיף תשלום יתר ככספים שישולמו למעלה מן המגיע לנכה לפי החוק המוצע, כולל הזכאויות הנוספות, כך שיהיה בסמכות קצין תגמולים לנכות תשלום יתר זה (ר' סעיף קטן (א) המוצע).

עוד מוצע לקבוע כי בסמכותו של קצין התגמולים, לאחר קבלת אישור החשב הכללי במשרד האוצר או מי מטעמו, לא לנכות את מלוא תשלום היתר מטעמים מיוחדים שיירשמו (ר' סעיף קטן (ב) המוצע).

סעיף 14 סעיף 17 לחוק הנכים שעניינו פקיעת הזכות לגימלה במצב שבו הנכה לא גבה את התגמול או את ההענקה, קובע לאמור:
"פקיעת הזכות לגימלה

17. נכה שלא גבה תגמול או הענקה תוך שנתיים מיום התשלום או תוך שמונה עשר חודש מיום תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום), (תיקון), התשי"ב-1952, הכל לפי התאריך המאוחר יותר - תפקע זכותו לקבלם, אלא אם הורה קצין תגמולים הוראה אחרת."

הוראה זו לא יושמה זה שנים רבות, ומוצע על כן לבטלה.

סעיפים 15 ו-32

לסעיף 18 והתוספת המוצעים מוצע להוסיף לחוק הנכים את סעיף 18א ולקבוע מאימתי ישולמו הזכויות הנוספות לפי פרק שני המוצע לנכים הזכאים לכך.

סעיף קטן (א) מתייחס לנכים הזכאים לתגמול חודשי לפי חוק הנכים, כהגדרתם בסעיף 9א(א) המוצע, שהתמלאו לגביהם התנאים המזכים בזכאות נוספת מסוימת שאינה מצריכה הגשת בקשה; רשימת הזכויות הנוספות שאינן דורשות הגשת בקשה, מפורטת בתוספת שמוצע בסעיף 32 להצעת החוק להוסיפה לחוק הנכים.

מוצע לקבוע ולעגן בחוק הנכים את העיקרון שלפיו זכאות נוספת תשולם מהיום שבו מלאו כל התנאים לקבלתה, היא תקופת הזכאות (ר' פסקה (1) המוצעת). אם נמצא כי זכאות נוספת שאינה מצריכה הגשת בקשה לא שולמה למרות שמלאו התנאים לקבלתה, תינתן הזכאות הנוספת לתקופת הזכאות, ובלבד שתקופה זו לא תעלה על שבע שנים בהתאם לעיקרון ההתיישנות (ר' פסקה (2) המוצעת).

סעיף קטן (ב) מתייחס לנכים כהגדרתם בסעיף 9א(א) המוצע המבקשים לקבל זכאות נוספת המצריכה הגשת בקשה. במקרה זה תינתן הזכאות הנוספת מהיום שבו מלאו התנאים לקבלתה, ובלבד שהבקשה לקבלתה הוגשה בטרם חלפו 30 חודשים מהמועד שבו מלאו התנאים לקבלתה (ר' פסקה (1) המוצעת). אם הוגשה בקשה לזכאות נוספת שאינה חד-פעמית, לאחר שחלפו 30 חודשים מהמועד שבו מלאו התנאים לקבלתה, תינתן הזכאות הנוספת רק בעד תקופה של 12 חודשים שקדמו ליום הגשת הבקשה (ר' פסקה (2) המוצעת).

סעיף קטן (ג) מתייחס לתקופה שקדמה להחלטה על הכרה בנכה כהגדרתו בסעיף 9א(א) המוצע. עד סוף שנת 2013 מדיניות משרד הביטחון, שאושרה בפסיקת בית המשפט העליון, הייתה שההטבות לא ניתנות באופן רטרואקטיבי אלא רק מהיום שבו ניתנה החלטת הוועדה הרפואית בדבר דרגת הנכות המזכה בהטבה, ובתנאי כמובן שמלאו כל התנאים לקבלתה. במקרה שבו התקיימו הליכי ערעור על החלטת קצין התגמולים בנושא ההכרה ודרגת הנכות נקבעה רק לאחר סיום ההליכים המשפטיים, שולמו ההטבות מתחילת שנת

התקציב שבה ניתנה החלטת הוועדה הרפואית. זאת בתנאי כמובן שמלאו כל התנאים לקבלתה ושתשלום ההטבה לא קדם לתאריך מתן החלטת הוועדה הרפואית.

במסגרת פסק הדין של בית המשפט העליון בע"מ 7335/10 קצין התגמולים – משרד הביטחון נ' משה לופו (מיום 29.12.2013) (פורסם בנבו), בוטלה הוראת משרד הביטחון בנושא זה באופן הצופה פני עתיד, ובהתאם לכך, מיום מתן פסק הדין - כ"ו בטבת התשע"ד (29 בדצמבר 2013) – ניתנות גם ההטבות מיום הגשת התביעה, בדומה להסדר שקיים לגבי תגמולים בסעיף 18 לחוק הנכים. מוצע לפיכך לעגן בחוק הנכים את האופן שבו פועל אגף השיקום בעניין זה מאז ניתן פסק הדין האמור.

מוצע כי כאשר נקבע בהחלטת ההכרה כי הזכאות לתגמולים תחול ממועד המוקדם למועד החלטת ההכרה, ניתן יהיה לאשר לזכאי לתגמולים, גם זכאות נוספת שחלה עליה לפי התנאים הקבועים לגביה, מהמועד הקבוע בהחלטת ההכרה, קרי - מהמועד שבו הוא זכאי לתגמולים.

מובהר כי גם במקרים אלה תינתן הזכאות הנוספת רק לגבי תקופה שבה התקיימו במקבל הזכאות הנוספת כל התנאים לקבלתה, ובמקרה של זכאות נוספת המצריכה הגשת בקשה - כי הבקשה לקבלתה הוגשה בתוך 30 חודשים ממועד החלטת ההכרה. הוגשה בקשה לאחר תום תקופת 30 החודשים, תינתן הזכאות הנוספת רק בעד תקופה של 12 חודשים שקדמו ליום הגשת הבקשה כאמור בסעיף קטן (ב) המוצע (ר' פסקה (1) המוצעת).

עם זאת, מוצע לסייג את הכלל שלעיל ולהסמיק את שר הביטחון לקבוע זכאויות נוספות שלא ישולמו או לא יינתנו לתקופה שלפני המועד שבו הכיר קצין התגמולים בזכאות לתגמולים או שיינתנו בתנאים או בדרכים אחרות שייקבעו (ר' פסקה (2) המוצעת).

בסעיף קטן (ד) מוצע כי הוראות סעיף 18א המוצע יחולו ככל שלא נקבע אחרת בחוק הנכים לגבי זכאות נוספת מסוימת.

לסעיף 18ב המוצע כיום, במקרים שבהם קמה זכאות לקבלת תגמולים למפרע, חל חוק הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984 (להלן – חוק הקצבאות), הקובע את הכללים לאופן חישוב ותשלום התגמולים לתקופה הרטרואקטיבית. לפי הקבוע בחוק הקצבאות, התגמולים בעד תקופת העבר מחושבים לפי ערכם המעודכן ביום התשלום ואין תחולה לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – חוק פסיקת ריבית והצמדה). עוד קובע חוק הקצבאות כי כאשר התקופה הרטרואקטיבית עולה על 10 שנים, הרי שרק בעד 10 השנים האחרונות ישולמו התגמולים בשיעורם המעודכן ואילו ביחס ליתרת התקופה ישולמו בשיעורם הנומינלי אלא אם כן קיימת קביעה שיפוטית כי הרשות התנהלה בחוסר תום לב או בשרירות.

על הסדר זה נמתחה ביקורת בפסיקת בית המשפט העליון, ולפיכך מוצע לקבוע הסדר נפרד, ספציפי, שלפיו במקרה שבו נדרש לשלם תגמולים וזכאויות נוספות בעד תקופת העבר, ישולמו אלו עבור כל התקופה בשיעורם המעודכן בחודש התשלום בפועל (ר' סעיף קטן (א) המוצע). עם זאת, מוצע לקבוע כי תגמול לפי סעיף 43(ב) לחוק הנכים, שהבסיס לחישובו הוא הכנסתו של הנכה, ישולם בתוספת הפרשי הצמדה לפי שיעור עליית מדד

המחירים לצרכן (ר' סעיף קטן (ב) המוצע).

עוד מוצע, בסעיף קטן (ג), לשמר את התפיסה שלפיה חוק פסיקת ריבית והצמדה לא חל. כל זאת, בדומה להסדר הקבוע בסעיף 297א(ג) לחוק הביטוח הלאומי בנושא זה שבו נאמר כי "חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, לא יחול על גמלה המשולמת לפי חוק זה".

סעיף 16 לאור הוספת הגדרה בסעיף 1 לחוק הנכים של "חוק משפחות חיילים שנספו במערכה", מוצע לתקן בהתאם את סעיף 20א לחוק.

סעיף 17 סעיף 21 לחוק הנכים קובע כי ההענקות והתגמולים ישולמו מאוצר המדינה. מוצע לקבוע בסעיף זה שגם הזכויות הנוספות מכוח פרק שני1 ישולמו מאוצר המדינה, כפי שהן משולמות היום.

סעיף 18 סעיף 22 לחוק הנכים עניינו סילוק מלוות שיקום. סעיף קטן (א) קובע לאמור: "(א) קיבל נכה, בין לפני תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי"ב-1952, ובין לאחר מכן, מילווה שיקום מאוצר המדינה או בערבות המדינה או מקרן שהמדינה ערבה להפסדיה, רשאי קצין תגמולים - לגבי נכה הזכאי לתגמולים - להורות שיעכבו מתגמוליו החדשיים חלק שאינו עולה על שליש מהם עד שהמילווה יסולק במלואו."

סעיף קטן (א) מסמך כיום את קצין התגמולים לנכות מתגמולי הנכה הלוואות הניתנות לצרכי שיקום, דיור ושיכון, כאשר הלוואות ניתנות מאוצר המדינה או בערבות המדינה או מקרן שהמדינה ערבה להפסדיה. בפועל לא קיימת קרן כאמור לעיל. לפיכך ולאור עיגון ההטבות בחוק הנכים, מוצע לתקן את נוסחו של סעיף קטן (א) ולהסמך את קצין התגמולים לנכות מכלל התשלומים החודשיים המגיעים לנכה הזכאי לתגמולים או לזכויות נוספת הלוואות הניתנות מאוצר המדינה או בערבות המדינה, בלבד (ר' פסקה (1) המוצעת).

סעיף קטן (ב) מגדיר "מילווה שיקום" כך: "מילווה שקצין תגמולים משוכנע בו שניתן למטרות שיקום, שיכון או דיור". בפועל נוהג אגף השיקום לתת הלוואות גם למטרות אחרות, ובין השאר למטרות דיור ורכישת רכב. לפיכך מוצע לתקן את הסעיף הקטן האמור ולעגן את סמכות קצין התגמולים לנכות מהתגמול הלוואות הניתנות לפי פרק שני1 כנוסחו המוצע (ר' פסקה (2) המוצעת).

סעיפים 19 ו-30 כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, מוצע כי הערעור על החלטות קצין התגמולים או ועדות חריגים בנושאי זכויות נוספות יוגש ויידון בפני בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים. בהתאם, מוצע להחריג החלטות אלה מהחלטות קצין התגמולים אשר הערעור עליהן נדון לפני ועדת הערעורים לפי סעיף 33 לחוק הנכים, ולהוסיף את ההחלטות לפי פרק שני1 המוצע לרשימת ההחלטות בתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, כך שיהיה אפשר לעתור עליהן לבית המשפט כאמור.

סעיפים 20 ו-22 עד 23 לאור עיגון ההטבות בחוק הנכים, כאמור בהצעת החוק, מוצע להתאים את נוסחם של סעיפים 36(ב), 39 ו-39 לחוק הנכים כך שיכללו גם את הזכויות הנוספות שהגדרתם בהצעת החוק.

סעיף 21 לאור הוספת הגדרה בסעיף 1 לחוק הנכים של "חוק הביטוח הלאומי", מוצע לתקן בהתאם את סעיף 36 לחוק.

סעיף 24 מוצע להחליף את המונח "התגמולים" שבכותרת השוליים של סעיף 39 לחוק הנכים במונח "התשלומים" המצוין בגוף הסעיף.

סעיף 25 סעיף 40 לחוק הנכים קובע כי נכה המרצה עונש מאסר, לא ישולם לו תגמול בתקופת מאסרו. לאור עיגון הזכויות הנוספות בחוק הנכים מוצע לתקן את הסעיף האמור ולהחילו גם לעניין אי-קבלת זכויות נוספות מכוח פרק שני המוצע. יובהר כי מדובר בעיגון בחוק של המצב הקיים, שכן הטבות מכוח הוראות פנימיות לא משולמות לנכה במאסר. זאת על בסיס התפיסה, המעוגנת גם בהצעת החוק, כי ההטבות ניתנות רק למי שזכאי לתגמולים. עם זאת, מוצע להסמיק את קצין התגמולים לאשר במקרים חריגים מתן זכויות נוספות מכוח פרק שני המוצע לבן משפחה של נכה במאסר.

סעיף 26 סעיף 42 לחוק הנכים עניינו עבירות. סעיף קטן (ב) שבו קובע כי אדם שבמרמה השיג הענקה או תגמול, לעצמו או לאדם אחר, דינו - מאסר עד שנתיים. מוצע לקבוע כי הוראה זו תחול גם על מי שהשיג במרמה זכויות נוספות מכוח פרק שני המוצע.

סעיף 27 סעיף 43 לחוק הנכים קובע כאמור, את זכויות הנכה לקבל במימון המדינה טיפול רפואי בנכותו ומסמיק את שר הביטחון לקבוע בתקנות את הכללים למתן הטיפול. בתקנות שהותקנו מכוח סעיף זה נקבעה סמכות שר הביטחון למנות רופא מוסמך ראשי, סגן רופא מוסמך ראשי, רופאים מוסמכים מרחביים ורופאים מוסמכים מחוזיים. לנוכח העובדה שחלק מהזכויות הנוספות ניתנות על ידי הרופאים המוסמכים, מוצע להוסיף לסעיף האמור את סעיף קטן (ב2) כנוסחו המוצע ולעגן בחוק הנכים את סמכות שר הביטחון למנות את הרופאים האמורים.

סעיף 28 מוצע להוסיף לחוק הנכים את סעיף 43 ולקבוע בו כי סכומי תגמולים שנקבעו לפי סעיפים 43(ב1) או 45(א1) ו-2 לחוק הנכים יעודכנו בהתאם למנגנון עדכון התגמולים החדש שנקבע בסעיף 17 המוצע.

סעיף 29 סעיף 44 לחוק הנכים, שעניינו התאמת דרגת משכורות של עובדי מדינה שעל בסיסם נקבעים כיום התגמולים המשולמים לנכים לפי חוק הנכים, קובע לאמור:

"תיאום דרגת משכורת

היה סולם דרגות המשכורת של עובדי המדינה בזמן פלוני שונה מסולם הדרגות הנהוג בשעת תחילתו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 3), תשכ"ה-1965, יחושבו השכר הקובע והתגמולים המיוחדים לפי סולם דרגות המשכורת המחייב בזמן פלוני לפי הקבלה שקבעה הממשלה."

מוצע לבטל את הסעיף האמור לאור התיקון המוצע בסעיף 1 לחוק הנכים והחלפת ההגדרה "השכר הקובע" מהגדרה המבוססת על השכר בדירוג המינהלי להגדרה הנוקבת

בסכום מדויק, ועיגון מנגנון עדכון סכומים בסעיף 17 כנוסחו המוצע בסעיף 9 להצעת החוק.

סעיף 30 לאור הוספת הגדרה בסעיף 1 לחוק הנכים של "אגף שיקום נכים" או "האגף", מוצע לתקן בהתאם את סעיף 45ב(א) לחוק.

סעיף 31 סעיף 48 לחוק הנכים קובע לאמור:

"ביצוע ותקנות

48. שר הביטחון ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו."

עם עיגון ההטבות בחוק הנכים, מוצע להחליף את הסעיף האמור ולקבוע כי כל התקנות מכוח חוק הנכים יותקנו לאחר התייעצות עם הארגון היציג של הנכים וקבלת אישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת (ר' סעיף קטן (א) המוצע).

כמו כן, מוצע לקבוע, כי תקנות מכוח פרק שני המוצע, שעניינו הזכויות הנוספות, ומכוח סעיף 18א המוצע, הקובע מאימתי ישולמו הזכויות הנוספות, שיש להן השלכה תקציבית, יהיו גם בהתייעצות עם שר האוצר (ר' סעיף קטן (ב) המוצע). קיומה של השלכה תקציבית לעניין זה, תיקבע בהתאם להערכת הממונה על התקציבים או מי מטעמו בדבר קיומה של עלות תקציבית נוספת מאוצר המדינה.

בסעיף קטן (ג) מוצע להסמיק את שר הביטחון לתקן, בצו, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת ולאחר התייעצות עם הארגון היציג של הנכים, את התוספת שמוצע להוסיף לחוק הנכים, בסעיף 32 להצעת החוק.

סעיף 34 חוק תגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 (להלן – חוק התגמולים) קובע כי זכויותיהם של נפגעי פעולות איבה יהיו כשל זכויות נכה מכוח חוק הנכים, תוך קביעת רשימת הסעיפים שבחוק הנכים החלים על נפגעי פעולות איבה. הטבות שניתנו מכוח ההוראות הפנימיות לנכה, ניתנו גם לנכה פעולות איבה.

עם עיגון ההטבות בחוק הנכים, מוצע לערוך בהתאם תיקון לחוק התגמולים ולקבוע בו כי ההטבות שיינתנו מעתה לפי חוק הנכים, יחולו גם על נפגעי פעולות איבה, לרבות לעניין הקמת ועדת חריגים, בשינויים המתחייבים. כך למשל, נציג הארגון היציג של נפגעי פעולות האיבה יהיה חבר בוועדה המייעצת לדיוור, בוועדת החריגים לניידות ובוועדת החריגים לזכויות נוספת.

סעיף 35 מוצע לתקן את חוק הקצבאות (פיצוי בעד איחור בתשלום), התשמ"ד-1984 (להלן – חוק הקצבאות). ההגדרה קצבה בסעיף 1 לחוק הקצבאות קובעת כי "קצבה" היא "תשלום חדשי המשולם לפי אחד החוקים שבתוספת". חוק הנכים קבוע בפרט 5 לתוספת לחוק הקצבאות. לאור קביעת הסדר ספציפי בחוק הנכים בנושא אופן תשלום למפרע של התגמולים והזכויות הנוספות (ר' סעיף 18ב המוצע), מוצע למחוק את ההפניה לחוק הנכים מהתוספת בחוק הקצבאות.

סעיף 36 מוצע לתקן את חוק המשפחות ולהתאים את מנגנון עדכון התגמולים הקבוע בחוק המשפחות בסעיף 1ב במנגנון עדכון התגמולים החדש שנקבע בסעיף 17 המוצע,

ולערוך תיקונים מתאימים להגדרות "השכר הקובע", "הדרגה הקובעת" ו-"הכנסה כדי מחיה" שבסעיף 1 לחוק המשפחות.

סעיף 37 מוצע כי לשם היערכות ליישום תיקוני החקיקה המוצעים, תחילתו של החוק המוצע תהיה בראשון לחודש שלאחר תום חודש מיום פרסומו של החוק המוצע.

סעיף 38 מוצע לקבוע כי סעיף 18א המוצע, הקובע, בין השאר, כי זכויות נוספות ישולמו מהיום שבו מלאו התנאים לקבלתן אף בצורה רטרואקטיבית, יחול על נכה "חדש" שהוכרה זכויותו לתגמולים ביום התחילה ואילך או על נכה שדרגת נכותו גדלה ביום התחילה ואילך והפך בשל כך זכאי לתגמול חודשי, וכן על נכה הזכאי לזכויות נוספת לפי החוק המוצע ושלא קיבל הטבה מכוח הוראות פנימיות הדומה במהותה לזכויות הנוספת שהוא זכאי לה. זאת מכיוון שהכלל הקבוע בסעיף 18א המוצע קיים כיום גם בהוראות אגף השיקום, ולכן אין צורך להחיל את הסעיף המוצע על מי שהיה זכאי להטבה מכוח הוראות פנימיות.

סעיף 39 מוצע לקבוע הוראות מעבר לתיקון המוצע, כדלקמן:

מתן זכויות נוספות לפי פרק שני1 המוצע מחייב התקנת תקנות. מוצע כי עד לכניסת התקנות לתוקף, הוראות אגף השיקום הקיימות יעמדו בתוקפן וימשיכו לפעול על פיהן. זאת ככל שההוראות אינן נוגדות את האמור בחוק הנכים כנוסחו לפי הצעת החוק (ר' סעיף קטן (ב)(2) המוצע).

כמו כן, מוצע כי בקשה להטבה שטרם הוחלט בה עד יום כניסת התיקון המוצע לתוקף יחולו עליה ההוראות הפנימיות של משרד הביטחון, לרבות בכל הנוגע לדרכי הטיפול בה על ההחלטות (ר' סעיף קטן (ג)(1) המוצע). ואולם על בקשה להטבה הניתנת באופן חד פעמי לפי ההוראות הפנימיות (להלן – הטבה חד-פעמית), שהוגשה במהלך ששת החודשים שקדמו ליום תחילתו של החוק המוצע (להלן – יום התחילה), יחולו הוראות חוק הנכים כנוסחו לפי הצעת החוק לעניין תנאי הזכויות וסכומיה, מאחר שאלה זהים או מיטיבים לעומת הדין הקיים (ר' סעיף קטן (ג)(2) המוצע).

מאותו טעם, מוצע כי מי שניתנה לו, לפני יום התחילה הטבה חד-פעמית, לפי בקשה שהגיש בששת החודשים שלפני יום התחילה, יהיה זכאי לקבל הפרשים בין זכויותו לפי הדין החדש לזכויותו לפי ההוראות הפנימיות (ר' סעיף קטן (ד)(1) סיפה).

ככלל, מוצע לקבוע כי הטבות שניתנו מכוח ההוראות הפנימיות ערב כניסתו של החוק המוצע לתוקף וכן הטבות שיינתנו מכוחן עד יום כניסתן של התקנות לתוקף, יראו אותן כאילו ניתנו על פי חוק הנכים כנוסחו לפי הצעת החוק. לעניין זה מוצע לקבוע הוראות תחולה פרטניות בהתאם לאופי ההטבה: הטבה חד-פעמית, הטבה חודשית, הטבה שנתית, הטבה לתקופה מוגבלת, הטבה עיתית והטבה אחרת (ר' פסקאות (1) עד (5) של סעיף קטן (ד) המוצע), וכן להסמיק את ועדת החריגים כאמור בסעיף 9לח לקבוע את הדין שיחול בנוגע להטבות שניתנו לנכה לפני יום התחילה ואין נכללות בגדר ההסדר המוצע בהוראות המעבר.

על פי המוצע בסעיף קטן (ד)(3), תוכל ועדת החריגים כאמור בסעיף 9לח המוצע לאשר

זכאות להטבה שנתית או חודשית שבטעות לא עוגנה בחוק בהתאם לקבוע בהוראת האגף
הרלוונטית, וזאת לתקופת מעבר קצובה בזמן.

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: כ"ז תמוז תשפ"ב
26 יולי 2022
סימוכין: נ-תיועמש-250722-023417

הנדון: חוות דעת נלווית להצעת החלטה לממשלה - אישור טיוטת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 31), התשפ"ב-2022

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

הצעת החוק מבקשת ליישם שתי החלטות ממשלה שהתקבלו במסגרת יישום רפורמת "נפש אחת" במשרד הביטחון (החלטות ממשלה מס' 981 ו-1648). במסגרת ההחלטה האחרונה, הוטל על שר הביטחון לקדם הצעת חוק שתעגן בחקיקה הטבות בתחום הרכב הרפואי והדיור לנכי צה"ל, ואף תוסיף עליהן. פירוט הזכויות שיינתנו לנכים מופיע בהצעת החוק ובדברי ההסבר. הצעת החוק מתואמת עם משרד האוצר ועם משרד המשפטים.

מוצע, לאשר את הצעת החוק, להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר את נוסחה ולהגישה מיידית לכנסת תוך בקשה לקיצור ההליכים (פטור מחובת הנחה), על מנת לאשרה בקריאה ראשונה בהקדם האפשרי.

קשיים משפטיים ככל שישנם ודרכי פתרונם:

הצעת החוק מוגשת לאישור בתקופת הבחירות לכנסת ה-25. אף שהממשלה מחויבת באיפוק ובריסון, בבואה לקבל החלטות בתקופת הבחירות, על מנת שלא לחייב ולהגביל את הממשלה שתבוא תחתיה, אנו סבורים כי ניתן לקדם את ההצעה בתקופה זו.

כאמור, הצעה זו הנה המשכן של החלטות ממשלה שהראשונה בהן התקבלה זה מכבר, והאחרונה התקבלה לפני ההכרזה על תקופת הבחירות (ואף לפני הודעת ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי על כוונתם להביא לפיזור הכנסת).

ראשית, עיגון ההטבות לנכים בחקיקה מקודם על ידי משרד הביטחון מזה מספר שנים; בכנסת ה-19 אושרה הצעת חוק ממשלתית בנושא זה בקריאה ראשונה, ואף התקיימו

למעלה מ-20 דיונים בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, בהכנתה לקריאה שניה ושלישית. עבודת ההכנה הופסקה ולא חודשה לאחר פיזור הכנסת ה-19.

בינתיים, התקבלו הסכמות שונות בין משרד הביטחון ובין הארגון היציג של נכי צה"ל על שינויים בהצעת החוק; החלטת הממשלה מס' 981 מיום 9.5.21 הורתה על קידום רפורמת "נפש אחת" באגף שיקום נכים במשרד הביטחון. בעקבות החלטה זו, התכנסו ועדות מקצועיות לבחון, בין היתר, את זכויות הנכים בתחום הרכב הרפואי והדירור לנכים. בהחלטה מס' 1648 מיום 19.6.22, אישרה הממשלה את המלצותיהם של צוותים מקצועיים אלה, והנחתה את שר הביטחון לקדם הצעת חוק לעיגון ההטבות הניתנות לנכים בתחומים האמורים, ובכלל זה ההרחבות שהוצעו על ידי הצוותים המקצועיים כאמור. תזכיר חוק אשר בא ליישם את החלטה מס' 1648 פורסם להערות הציבור ביום 19.6.22.

הנה כי כן, החלטות הממשלה ותזכיר החוק ליישומן התקבלו לפני ההכרזה על תקופת הבחירות (ואף לפני הודעת ראש הממשלה וראש הממשלה החלופי על כוונתם להביא לפיזור הכנסת). בהחלטה מס' 1648 פורטו עיקר השינויים בהטבות לעומת המצב הקיים וכן אופן תקצובם. הצעת החוק מבקשת להמשיך את מהלך עיגון ההטבות לנכים בחקיקה, תוך יישום החלטות הממשלה כאמור.

עוד יצוין, כי נושא רפורמת "נפש אחת" באגף השיקום במשרד הביטחון, שעיקרו שיפור משמעותי בשירות שנותן אגף שיקום נכים לאוכלוסיית נכי צה"ל, אינו שנוי במחלוקת ציבורית. התקציבים ליישום התקבלו טרם תקופת הבחירות והם כלולים בתקציב הביטחון לשנים הקרובות. אוסיף גם כי כפי שנמסר לנו מלשכת שר הביטחון, התקבלה הסכמת האופוזיציה לקידום החקיקה גם בתקופת הבחירות.

קיצור ההליכים נדרש הואיל ובשל תקופת הבחירות מליאת הכנסת מתכנסת במועדים בודדים בלבד.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת החוק נוגעת להם:

הצעת החוק מוגשת על דעת הייעוץ המשפטי למשרד האוצר, וקידומה בתקופת הבחירות אושרה על ידי המשנה ליועמ"ש לממשלה (חוקתי ציבורי).

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לאור האמור, אין מניעה לאישור הצעת ההחלטה לממשלה ולאישור הצעת החוק.

בברכה,

ערן יוסף ענ"ד
סגן בכיר ליועץ המשפטי